

Jaarrekening 2022

Jaarrekening 2022

Inhoudsopgave

Bestuursverslag.....	3
Doel, missie, bestaansreden instelling.....	3
Kwalitatieve en kwantitatieve beschrijving van de activiteiten	4
Internationaal belang.....	6
Reflectie op het beheer van de collectie	7
Huisvesting.....	9
Financiële positie	10
Risicomanagement	12
Overig	12
Ontwikkelingen na balansdatum	13
Verslag van de raad van toezicht	15
Jaarrekening 2022.....	21
Balans per 31 december 2022	21
Categoriale exploitatierekening.....	22
Toelichting bij de Jaarrekening 2022	24
Algemeen.....	24
Grondslagen voor de financiële verslaglegging.....	24
Toelichting op de balans	29
Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen	34
Toelichting op de categoriale exploitatierekening.....	36
Toelichting op de functionele exploitatierekening	38
WNT verantwoording	39
Verantwoording bezoldiging directeur	40
Goedkeuring en vaststelling.....	41
Overige gegevens.....	42
Gebeurtenissen na balansdatum	42
Private fondsen op naam.....	42
Prestatieverantwoording	45
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	46
Bijlagen	I
Bijlage I – Interne fraude- en risicoanalyse	I

Bestuursverslag

- Statutaire naam: Stichting Rijksmuseum van Oudheden
- Vestigingsplaats: Leiden
- Kamer van Koophandel-nummer: 41169522
- RSIN: 804126380
- Adresgegevens: Postbus 11114, 2301 EC Leiden
- Website: www.rmo.nl
- Telefoon: 071 - 5163 106

Doel, missie, bestaansreden instelling

Het Rijksmuseum van Oudheden is het centrale podium in Nederland waar de oudheid en de archeologie voor een divers publiek tot leven wordt gebracht. Door middel van tentoonstellingen, educatie, publieke activiteiten, wetenschappelijke bestudering en (inter)nationale uitwisseling verhalen wij over de relevantie van de oudheid in heden en verleden. Als zelfstandige stichting beheert, behoudt en ontsluit het RMO de rijkscollectie aan archeologische voorwerpen.

Bezoekers

Met 169.372 bezoekers heeft het museum een prima jaar achter de rug, gegeven het feit dat het RMO in januari vanwege de vierde coronasluiting dicht was en ten tijde van de expositie over Keizer Domitianus (tot medio mei) het bezoek aarzelend op gang kwam. Met name oudere bezoekers meden om preventieve redenen het museumbezoek in de eerste helft van 2022. Met een bovengemiddeld aantal bezoekers in de zomer en de aantrekkelijke wintertentoonstelling Byblos is het museum na de coronajaren goed op de weg terug

Per 1 juli steeg de toegangsprijs voor volwassenen van €12,50 naar €14,-. Voor kinderen tot en met 18 jaar en voor scholieren van alle mbo/hbo/wo-opleidingen werd het museum gratis. Daarmee is ook de familiekaart goedkoper geworden. Dat maakte het bezoek in de zomer aantoonbaar meer divers. Het was een gebaar dat het museum al langer wilde maken, vanuit het ideaal dat een rijkscollectie in ieder geval voor kinderen en studenten vrij van toegangsprijzen te bezichtigen zou moeten zijn.

Educatie

	Groeidoel naar 2024	2019	2020	2021	2022
Primair onderwijs fysiek	10.000	18.476	6.773	1.547	8.374
<i>Incl. docent in de klas</i>	<i>incl.</i>	<i>1.433</i>	<i>1.353</i>	-	-
Primair onderwijs digitaal			111	5.015	2.430
Voortgezet onderwijs fysiek incl. mbo	12.500	15.700	3.436	2.827	15.308
<i>Incl. docent in de klas</i>	<i>incl.</i>	<i>2.458</i>	<i>543</i>	-	-
Voortgezet onderwijs digitaal			350	1.868	1.171
mbo/hbo/wo	5.000	9.724	4.568	4.076	8.324
Totaal scholieren	27.500	43.900	15.238	15.333	35.607

Het museum was al vanaf 2018 gratis voor alle leerlingen in het primair onderwijs en werd dat halverwege het jaar dus ook voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Een enorme stijging van scholieren na de zomer was hiervan het gevolg. Dat ging door gebrek aan capaciteit wat ten koste van het primair onderwijs, terwijl het voortgezet onderwijs weer op het niveau van vóór de coronaperiode is. Het is mooi en belangrijk om te zien dat het aantal leerlingen uit het vmbo (1.932) en mbo (1.638) sterk groeit, door inzet van twee extra medewerkers die zich uitsluitend op deze schooltypen richten.

Besloten is om *Museumdocent in de Klas* (medewerkers naar scholen toe) voorlopig stop te zetten: omdat streaming lessen een goed alternatief zijn. Daarnaast is er een beperkt aantal medewerkers dat deze lessen nog beheerst en zij zijn hard nodig voor lessen in het museum zelf.

Het aantal online lessen is logischerwijs gedaald omdat er geen beperkende maatregelen meer waren. Het aantal leerlingen dat bereikt werd was 3.601. Dat komt in de buurt van het aantal leerlingen dat via *Museumdocent in de Klas* in het pre-coronajaar 2019 les kreeg (3.891).

Kwalitatieve en kwantitatieve beschrijving van de activiteiten

Tentoonstellingen te zien

Doel	2019	2020	2021	2022
12	12	15	12	14

Met twaalf tentoonstellingen in huis en twee buiten de muren is het doel gehaald. De actualiteitenpresentaties zijn niet meegeteld. In voorjaar en zomer worden deelverzamelingen belicht en onderzoek gepresenteerd. In herfst en winter wordt doorgaans een potentiële blockbuster gepresenteerd met een aanzienlijk buitenlands bruikleen. Dat was in de winter van 2021/2022 *God op Aarde: Keizer Domitianus*, een expositie die na twee dagen de deuren voor zes weken moest sluiten vanwege de vierde Coronasluiting. In de tabel op de volgende pagina worden de tentoonstellingen gerelateerd aan de drie hoofddoelen die het museum zich heeft gesteld.

	Tentoonstellingen 2022	Leeromgeving	Podium Oudheid	Oudheid versus heden
1	Op zoek naar Toetanchamon (herhaling)	Spelenderwijs leren met interactives en replica's.	Kinderen een toegankelijke expositie bieden.	Aandacht Egyptomania.
2	5000 jaar kralen	Door middel van kralen bekijkt men alle aspecten van vroegere samenlevingen.	Bezoek wordt gevraagd om op papier aan te geven wat kralen voor hun betekenen.	Aandacht voor betekenis en functie van moderne kralen.
3	Toetanchamon op het Tahrirplein	Uitleg over betekenis straatkunst als middel voor activisme.	Samewerking met Basma Hamdy, verbonden aan de Universiteit van Doha.	Fotografie van diverse makers van graffiti.
4	Jemen	Bewustwording over een gemarginaliseerd onderwerp.	Aandacht besteden aan het feit dat het erfgoed lijdt onder het oorlogsgeweld.	Foto's van Yousef Al-Zou'bi (Jordanië).
5	Rotstekeningen in de Pakistaanse Himalaya	Bewustwording over spanning Oudheid en moderne religie	I.s.m. met UL Leiden aandacht besteden aan bedreigd erfgoed.	Moderne fotografie van Marike van Aerde.
6	Domitianus	Nuanceren beeld wrede keizer, schoolprogramma's, audiotours.	Internationale blockbuster i.s.m. Universiteit Nijmegen en Musei in Comune Rome.	Aandacht voor het toen en nu historisch verankeren van innovaties.
7	Books that made history	I.s.m. UB Leiden aandacht besteden aan de historische betekenis van wetenschap en de overdracht daarvan.	Ruimte bieden aan een academische partner (UB) die voor het laatst in 1987 een expositie in het RMO had.	25 boeken vanaf de 16 ^{de} tot eind 20 ^{ste} eeuw.
8	Avontuur langs de Nijl	Bewustwording dat de Nijl niet enkel door Egypte stroomt, maar in meerdere landen aanwezig is.	Kinderen en ouders een toegankelijke expositie bieden.	Inclusief replica's Tang collectie (voormalig Bijbels Museum).
9	Papyrus van Qenna	Uitleg functie en betekenis van een dodenboek, ook met animaties.	Aandacht filologie, egyptologie, religie, restauratie en aankoopgeschiedenis.	Zes nieuw gemaakte animaties vergemakkelijken de duiding van de papyrus.
10	Pracht en precisie II	Uitleg techniek gesneden stenen, symboliek, betekenis en verzamelgeschiedenis.	Grootste collectie van Nederland tonen, inclusief nieuwe aanwinsten.	Ook aandacht voor gesneden stenen van 17 ^{de} tot 21 ^{ste} eeuw.
11	Byblos	Audiotour met verdieping voor kinderen en volwassenen.	Relatief onbekend onderwerp groots brengen.	Videofilms met bewoners Byblos over hun relatie met de site.
12	Cameeën	Veel invalshoeken: mythologie, culturele interactie, Latijn vertalen, duiding Romeinse goden.	Tonen recente aankoop van 444 cameeën.	Ook enkele stenen uit 16 ^{de} tot 18 ^{de} eeuw
Buiten het museum				
13	Egypt. Land of Discoveries	n.v.t.	n.v.t.	Aandacht voor geschiedenis van het onderzoek.
14	Doggerland	Laagdrempelige tentoonstelling brengt besef over dit verdronken land.	RMO brengt deze tentoonstelling na Leiden naar vier andere musea.	Klimaatverandering en stijgende zeespiegel.

Website en sociale media

Digitaal bereik	Doel 2024	2019	2020	2021	2022
E-mailnieuwsbrief	82.500	56.328	60.209	66.512	84.590
Facebook	95.000	85.234	92.233	100.029	98.587
YouTube	70.000	47.143	62.917	668.490	1.042.776
Instagram	30.000	6.988	10.819	15.002	16.648
LinkedIn	5.000	2.965	4.048	4.548	5.535
Pinterest	3.000	1.805	2.281	2.658	2.788
Twitter	12.000	9.289	9.951	10.753	11.146
Google Cultural Institute	n.v.t.	26.639	32.745	31.000	29.777
TikTok	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	88
www.rmo.nl	600.000	442.591	418.582	628.888	690.395
www.rmo.nl (unieke bezoekers)	350.000	288.594	278.854	365.643	428.761

Het hoge aantal weergaven bij YouTube komt doordat video's over de Egyptische zomer, Domitianus en History in Concert ingezet zijn als YouTube-advertenties. In Google Cultural Institute wordt niet meer geïnvesteerd wat betreft tijdsinspanning en content. Eind 2022 zijn voor het eerst filmpjes op TikTok geplaatst.

De bezoekcijfers van de website zijn gestegen door verbetering van SEO-gegevens aan de achterkant van de site en toevoeging van de ticketwebsite aan de gegevens van Google Analytics. Vanaf februari verschenen er veertien blogposts van conservatoren en restauratoren over onderwerpen op het gebied van archeologie, het museum en de collectie. Een ander nieuw onderdeel is Publicaties. Hier worden oude RMO-publicaties in pdf-vorm beschikbaar gemaakt, waaronder OMROL (Oudheidkundige Mededelingen van het Rijksmuseum van Oudheden 1907-1960), de huidige wetenschappelijke reeks PALMA (vanaf 2006), RMO-magazine (vanaf 1996) en alle jaarverslagen sinds 1818.

Schoolgebonden en openbare activiteiten

In de jaren voor de pandemie werd *Museumdocent in de Klas* gezien als een schoolgebonden activiteit. Dat product is vervangen door digitale lessen. Het RMO rekent echter het aantal schooklassen dat in of vanuit het museum les krijgt niet mee als een schoolgebonden product. Wat overblijft zijn dan het aantal colleges dat medewerkers aan universiteiten hebben gegeven, als ook de samenwerking met History@Work (hbo-onderwijs). Dit aantal was 54.

Er zijn 696 activiteiten georganiseerd met 56.538 deelnemers, inclusief de schoolgebonden activiteiten). Het is de optelsom van lezingen, congressen, kinderevenementen, onderwijs, en evenementen, vaak in samenwerking met partners, zoals bij de cursusdagen. Het zijn activiteiten die de deelnemers met andere ogen naar de collectie laten kijken en nieuwe verhalen laten horen. Het zijn activiteiten die voor gelaagdheid en diversiteit in de kennisoverdracht zorgen.

Internationaal belang

Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen bruiklenen, door het RMO in het buitenland georganiseerde tentoonstellingen, publieks- en wetenschappelijke activiteiten met academische buitenlandse instellingen en RMO-opgravingen. De jaarlijkse opgraving in Egypte kon in samenwerking met het Egyptisch museum in Turijn na de pandemie voor het eerst weer georganiseerd worden. Aan het Dutch Centre for International Cultural Cooperation worden de lezingen, bruiklenen en tentoonstellingen gemeld.

Buitenlandse tentoonstellingen

Met reizende tentoonstellingen wordt geld verdiend én een verhaal over de collectie verteld. Het museum bereikt hiermee meer bezoekers dan jaarlijks in Nederland.

	Doel 2021/22	2019	2020	2021	2022
Bezoekers	360.000 totaal	154.883	118.000	311.641	273.743
Omzet	n.v.t.	€474.237	€605.480	€148.700	€793.090
Locaties		Brugge,	Nagoya, Shizuoka	Shizuoka, Tokyo, Sendai, Yamaguchi, Hyogo, Gatineau	Kobe, Fukuoka, Sapporo, Seoul

De tentoonstelling *Egypt: Land of Discoveries* is in drie Japanse steden te zien geweest en daarna doorgereisd naar Zuid-Korea. Net als in eerdere jaren werd de installatie van de objecten in Kobe en Fukuoka via camera's gevolgd vanuit Leiden. Een onafhankelijke Japanse restaurator voerde conditiechecks uit. Bij de *venues* in Sapporo en Seoul waren meerder RMO- medewerkers aanwezig om de conditie van alle voorwerpen intensief te checken. De expositie reist na Seoul in de periode 2023/2025 nog naar drie Australische steden.

Internationale wetenschappelijke samenwerkingen

Het onderzoek richt zich op het vergroten van de kennis over de verzameling en het overdragen van die kennis via publicaties, lezingen en tentoonstellingen. Het opzetten en onderhouden van samenwerkingsverbanden met universiteiten in binnen- en buitenland is daarbij een middel. De internationale samenwerkingen zijn gekoppeld aan 21 onderzoekslijnen, die zijn beschreven in het plan *De kracht van het voorwerp (2021-2024)*. Het voert te ver om de internationale aspecten van deze onderzoeken te bespreken. Daarvoor wordt verwezen naar het jaarverslag. Meest in het oog springend waren de herstart na de coronajaren van de opgraving in Saqqara, in coproductie met Museo Egizio (Turijn) en de samenwerking met het Department of Antiquities en het Ministerie van Cultuur in Libanon voor de tentoonstelling en publicaties over Byblos.

Reflectie op het beheer van de collectie

Mobiliteit en zichtbaarheid

Vier procent van de collectie is te zien in de vaste opstelling, waarvan 90% van alle topstukken. In alle tentoonstellingen worden depotvoorwerpen en objecten uit de vaste opstelling opgenomen. Voor de hand liggende blockbusteronderwerpen liggen niet in de depots. Bij winterexposities is het museum afhankelijk van buitenlandse bruiklenen als middel om hogere bezoekersaantallen te genereren. Omgekeerd leent het RMO graag uit om de collectie zichtbaarder te maken. Door de pandemie waren veel tentoonstellingen uitgesteld die in 2022 alsnog geprogrammeerd werden. Dat zorgde voor een aanzienlijke stijging in uitgaande bruiklenen.

Het RMO ontving van de VriendenLoterij een schenking van €1.076.000 voor het project Onder Ons. Daarmee gaat het museum samen met andere musea in Nederland tien tentoonstellingen in de periode 2023-2027 maken, met als basis de rijkscollectie in Leiden. Het RMO is de VriendenLoterij zeer erkentelijk voor het mogelijk maken van dit project. Veel archeologische vondsten uit het land zijn in de afgelopen twee eeuwen bij het Rijksmuseum van Oudheden in de rijkscollectie ondergebracht. Als lokaal erfgoed zijn deze voorwerpen minstens zo belangrijk en betekenisvol. De wens bij gemeenten, bewoners en musea om die te laten zien in de regio waar ze zijn gevonden, is van oudsher groot. Juist daarom is een project als Onder Ons waardevol. Met deze exposities kunnen mensen in het hele land genieten van de rijkscollectie. Het aantal uitgaande bruiklenen stijgt de aankomende jaren dan ook.

	Doel	2019	2020	2021	2022
Kortlopende bruiklenen		15	6	29	43
Objecten	400	830	159	716	1054
Langdurige bruiklenen		62	59	60	64
Objecten	1.700	1.373	1.303	1.344	1.613
Inkomende bruiklenen		35	39	74	26
Objecten	geen	228	256	508	540

Het aantal bruiklenen is exclusief de bruiklenen bij de Keizer Domitianus-tentoonstelling (195 objecten van 28 bruikleengevers), omdat dit in de cijfers van 2021 is verwerkt.

Erfgoedbeheer

Aan het eind van 2022 werden 1291 (reeds decennialange) administratieve vermissingen geregistreerd, drie minder dan in 2021. Om procedureel vast te houden wat er gedaan moet worden als een vermissing wordt geconstateerd is een procedure dienaangaande opgesteld. De procedure *Controle fysieke staat* is dit jaar geïmplementeerd. Met de inspectie overheidsinformatie en erfgoed is afgesproken de verzameling iedere zes jaar te controleren en degradatiegevoelige cultuurgoederen iedere drie jaar. De procedure *Uitgaande Bruiklenen* is bijgewerkt en de bruikleenovereenkomst is geactualiseerd. In 2022 is ook de procedure *Invasief wetenschappelijk onderzoek* opgesteld. Het RMO is terughoudend in het toestaan van onderzoek waarbij collectie minimaal beschadigd wordt, maar kan besluiten om het toe te staan om daarmee de collectiewaardering te verhogen. Schade aan de collectie wordt gemeld in het erfgoedincidentenregister (DICE).

Objectaantallen en registratie

Objecten	2018	2019	2020	2021	2022
Basisregistratie	100%	100%	100%	100%	100%
Objectrecords	197.693	205.901	219.727	221.528	231.501
Records met foto's in TMS	74.594	86.243	107.541	111.326	111.326
Foto's in TMS	156.251	184.064	211.102	215.035	232.232
Via website	72.415	85.156	107.075	110.087	135.710
Vindbaar in 10 minuten	92%	92%	92%	92%	92%

Onderverdeling	2018	2019	2020	2021	2022
Egypte	25.076	25.077	25.109	25.185	25.233
Nabije Oosten	18.568	19.489	19.494	19.609	20.906
Klassieke Wereld	14.520	14.734	14.998	14.986	14.989
Oud-Europa	8.547	8.585	8.940	9.210	9.212
Nederland prehistorie	9.812	10.093	10.353	11.139	11.649
Nederland Romeinen	16.970	16.975	16.795	17.256	24.247
Nederland Middeleeuwen	20.817	23.701	23.716	24.237	24.784
Opgravingsmateriaal	75.146	87.247	85.284	84.822	84.830
- prehistorisch	ca.13.000	ca. 13.000	ca. 13.000	ca. 13.000	ca. 13.000
- Romeins	ca.27.000	ca. 27.000	ca. 25.000	ca. 25.000	ca. 25.000
- Middeleeuws	ca.35.000	ca. 47.000	ca. 47.000	ca. 47.000	ca. 47.000
Receptie van de Oudheid	1.405	1.829	1.821	1.832	1.959
Gesneden stenen	4.416	4.416	4.419	4.419	4.860
Boeken voor 1900	2.416	2.418	2.423	2.423	2.423
Glasnegatieven			6.375	6.410	6.410

Op de website worden uitsluitend records met een of meerdere foto's geplaatst. Het betreft meer dan tachtig procent van alle objecten (exclusief opgravingsmateriaal). Gebruikers van de collectiezoeker en topstukkenpagina's krijgen de belangrijkste gegevens te zien en kunnen de fotobestanden gratis downloaden. Sinds 2011 zijn afbeeldingen op de website rechtenvrij en is collectiedata gratis beschikbaar. De gegevens en foto's zijn zichtbaar op o.a. Collectie NL, Europeana en Erfgoed Gelderland.

In 2022 werden grote bulkcollecties van Romeinse vondsten uit Vechten (aanwinsten in 2021 van de privéverzamelingen Wttewaall, Wassink en Van Putten) geregistreerd en gefotografeerd, alsmede de in 2020 aan het RMO overgedragen verzameling van het Bijbels Museum en nieuwe aanwinsten voor afdeling Nabije

Oosten. De gegevens in de TMS-module *Personen & Instellingen* werden opgeschoond en aan alle aanwinsten tussen 1863-1932 (39.643 records) werden de namen van verwervings-gerelateerde personen en instellingen gekoppeld.

Aanwinsten

	2019	2020	2021	2022
Objecten	387	192	876	3091
Opgravingsmateriaal	13 dozen	21 dozen	75 dozen	geen

Zonder enige twijfel was de belangrijkste aanwinst van een collectie van 444 cameeën, genaamd The Content Family Collection. Dit betrof de verzameling van Derek Content, een Amerikaan van Nederlandse komaf. Door deze aanwinst behoort de collectie 'gesneden stenen' tot de topcollecties in Europa.

42 topstukken van de cameeëncollectie zijn aangekocht door steun van €2.500.000 van de Vereniging Rembrandt, mede dankzij haar Eleonora Jeuken-Tesser Fonds, haar Fonds 1931, haar Rembrandt UK Circle Fund, haar Themafonds Oudheid en Archeologie, en de jaarlijkse bijdrage van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Het RMO is de Vereniging Rembrandt hier zeer dankbaar voor. Overige financiering voor de aankoop van de totale collectie is verkregen van de VriendenLoterij, een eigen bijdrage van het museum en private RMO-fondsen: Elisabet Huss Fonds, Van der Schans Fonds, Asklepios Fonds, Eega van Asklepios Fonds en Gildemeester Fonds.

Een andere voorname aanwinst is een collectie van 669 tinnen archeologische voorwerpen, verzameld door de heer Henk van Wijk. Deze collectie is via een periodieke koop-schenkoevereenkomst verworven. Het aantal van meer dan 3.000 aanwinsten is voorts te verklaren vanuit onder meer de aankoop van de laatmiddeleeuwse Muntschat van Hagestein (484 exemplaren) en een schenking van de heer Meuldijk van 519 vondsten uit de Noordzee.

Huisvesting

Sinds 2017 is het RMO onderdeel van een nieuw huisvestingsstelsel voor de rijksmusea. Dit stelsel was een proef tot en met 2021. In dit stelsel had het RMO zeggenschap over de gebouwen en was verantwoordelijkheid voor het beheer daarvan. Het RMO was een van zeven rijksmusea die voor de duur van de proefperiode een dienstverleningsovereenkomst met het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) is aangegaan. Deze overeenkomst bestaat naast het huurcontract. In 2021 heeft een evaluatie door OCW en het RVB plaatsgevonden met als uitkomst dat het RVB vanaf 2023 geen dienstverlening meer aan zal bieden m.u.v. verzamelgebouwen met meerdere instellingen, zoals het depot aan de Raamsteeg. Met ingang van 2023 wordt het beheer daarom uitgevoerd door ingenieursbureau Qualis.

In 2020 heeft ingenieursbureau Qualis een inspectie uitgevoerd en een MOIP voor 40 jaar opgesteld. Dit is getoetst aan het MOIP van het RVB. Het museum heeft in 2020 besloten tweejaarlijks een MOIP door een derde partij als onafhankelijke check uit te laten voeren, die in 2022 plaats had moeten vinden. Omdat het huisvestingssysteem in 2023 opnieuw verandert, is het RMO door OCW opgedragen in 2023 een nieuwe inspectie-meting te laten uitvoeren. Om deze reden is besloten in 2022 geen inspectie te laten doen.

Het RMO ontving een huisvestingssubsidie van €2,586 miljoen. Hiervan is per saldo €1.071.672 toegevoegd aan de voorziening voor toekomstig onderhoud en instandhouding. Op basis van het meest recente MOIP lijkt deze voorziening net niet voldoende. In het MOIP is rekening gehouden met inflatie. De hoge en zich veranderende inflatie maakt het moeilijk te bepalen of de reserve in de toekomst onvoldoende blijkt. Tot op heden lijkt OCW in beperkte mate rekening te houden met de inflatie in haar loon- en prijsbijstellingen.

Het huisvestingsstelsel biedt de mogelijkheid om huisvestingssubsidie voor andere museale doeleinden te gebruiken, mits de voorziening op peil blijft. Het RMO gezet de huisvestingssubsidie nog niet in voor andere doelen. De hoge en zich veranderende inflatie maakt het momenteel moeilijk om te bepalen of de reserve eventueel ruimte biedt voor andere doelen.

Museumcafé

In 2020 is de nieuwe exploitatieovereenkomst met Vermaat gestart. Deze overeenkomst heeft een duur van vijf jaar. In 2022 is de minimale vergoeding naar rato van het bezoekersaantal door Vermaat betaald.

Financiële positie

Algemeen

Het RMO is financieel kerngezond en scoort goed op alle aspecten die het Ministerie van OCW in zijn *Quick-Scan* in 2015 heeft vastgelegd.

	2022	2021
Current ratio (liquiditeit) ¹	8,2	9,3
OCW norm "laag risico" : hoger dan	1,3	1,3
Solvabiliteit ²	29,0 %	35,6 %
OCW norm "laag risico" : hoger dan	10,0 %	10,0 %
Eigen inkomsten ³	79,3 %	38,6 %
OCW norm: hoger dan	19,5 %	19,5 %
Weerstandsvermogen	4.327.448	4.027.870
Benodigd	4.000.076	3.000.000

Resultaten

Het RMO heeft 169.372 bezoekers gehaald, ruim boven het voorzichtig begrote aantal van 125.000. Het museum was tot 26 januari in verband met coronamaatregelen gesloten. Bij de eerste prognose in april is het bezoekersaantal opgeschaald naar 170.000. Dat bleek een goede inschatting. De publieksinkomsten zijn mede door de hogere opkomst 33% hoger dan begroot. De gemiddelde besteding per bezoeker is met €12,53 iets hoger dan in 2021 (€11,43).

De inkomsten uit buitenlandse tentoonstellingen zijn boven begroting, doordat de kostenverdeling voor de reizende tentoonstelling *Egypt: Land of Discoveries* is gewijzigd. Op basis van de PoC-methode (*percentage of completion*) is een groter deel van de omzet ten gunste van 2022 gebracht. De inkomsten uit private middelen zijn bijna vier keer hoger dan begroot en bijna 2,4 miljoen hoger dan in 2021. De voornaamste oorzaak hiervan is een bijdrage van €2.500.000 van de Vereniging Rembrandt voor de aankoop van de eerdergenoemde collectie cameeën.

De inkomsten uit private middelen zorgden ervoor dat de eigen inkomsten van 79,3%, als percentage van de totale OCW-subsidie, flink zijn gestegen ten opzichte van 2021 (38,6%). De bijdrage van de Vereniging Rembrandt kwalificeert echter als incidentele uitzondering. Naast de structurele subsidie van het ministerie van OCW heeft het RMO een incidentele coronasubsidie van €519.200 ontvangen van OCW. Het totaal van de baten is met €15,2 miljoen hoger dan in 2021 (€11,3 miljoen) en het begrote bedrag van €10,2 miljoen.

	Realisatie	Begroting	Verschil	Verschil %
Bezoekers	169.411	100.000	69.411	69,4 %
Publieksinkomsten	2.123.098	1.590.861	532.237	33,5 %
Eigen inkomsten	6.412.659	2.718.392	3.694.267	135,9 %
Totale baten	15.248.891	10.162.643	5.086.248	50,0 %
Totale lasten	16.705.572	9.873.315	6.832.257	69,2 %
waarvan Aankopen	6.014.378	200.000	5.814.378	2.907,2 %
Exploitatieresultaat	-342.788	679.410	-1.022.198	-150,5 %

Door extra investeringen in nieuwe activa zijn de afschrijvingskosten €42.438 hoger dan begroot. De grootste activering betreft de kosten voor de nieuwe tentoonstelling *Cameeën* waar de topstukken uit de nieuwverworven verzameling worden getoond. Logischerwijs waren de collectieaankopen een opvallende uitgavenpost. Voor de aankoop van de cameeën werd \$6 miljoen betaald (circa €5,47 mln).

Uit het aankoopfonds is €1.537.266 onttrokken voor de aankoop van de cameeën. Daarnaast is er voor deze aankoop €150.000 onttrokken aan het Hussfonds, €50.000 aan het Asklepiosfonds, €50.000 aan het Eega van Asklepiosfonds, €50.000 aan het Van der Schansfonds en €32.196 uit het Gildemeesterfonds. Dit laatste betreft het bedrag dat aan rente was opgebouwd.

Daarnaast is €628.122 resultaat toegevoegd aan het aankoopfonds. Ook zijn geormerkte particuliere schenkingen aan het aankoopfonds toegevoegd.

Het boekjaar werd afgesloten met een negatief exploitatieresultaat van €-342.788 tegenover een begroot resultaat van €679.410. Uit het resultaat is €860.000 gedoteerd aan het bestemmingsfonds voor de vaste opstelling. Dat is aanmerkelijk hoger dan gebruikelijk en heeft als oorzaak een inflatiecorrectie.

De coronasubsidie en de van de Vriendenloterij ontvangen gelden zijn middels de resultaatbestemming toegevoegd aan de betreffende bestemmingsfondsen. Uit de coronareservering zijn Corona-gerelateerde uitgaven onttrokken, alsmede compensatie voor de inkomstenderving door minder bezoekers plus kostenstijging. Daarnaast is €900.000 aan het Vriendenloterijfonds onttrokken voor de aankoop van de cameeën. Het resultaat is na resultaatbestemming €416.

De liquide middelen zijn met een saldo van €15.161.244, €680.824 toegenomen ten opzichte van 2021. Dit betreft het uit eigen middelen betalen van iets meer dan 50% van de aanschaf van de cameeën verrekend met de ten opzichte van 2021 gestegen ontvangsten uit publieksinkomsten en de Coronasubsidie. Toch is de liquiditeit lager dan in 2021, dit komt omdat de eerste schenking ten behoeve van de tincollectie is verschoven van het langlopend vreemd vermogen naar het kortlopend vreemd vermogen.

Onder het hoofdstuk 'Toelichting bij de jaarrekening' worden diverse posten uit de balans en exploitatierekening toegelicht.

Treasury en vermogens- en reservebeleid

TREASURY

De belangrijkste beleidspunten zijn:

- Het beheer van gelden geschiedt prudent. Dit wordt bewerkstelligd door een beleid dat:
 - onderliggende waarden op geen enkele wijze in gevaar brengt.
 - te ontvangen rente optimaliseert/ te betalen boeterente minimaliseert.
 - grote valutarisico's afdekt.
 - geen speculatieve posities inneemt.
 - flexibiliteit ter zake van de beschikbaarheid van liquide middelen waarborgt.
- Gelden worden sinds 2021 aangehouden op een depositorekening bij het Ministerie van Financiën. Daarnaast worden gelden aangehouden op een rekening-courant, spaarrekening of een depositorekening bij een in Nederland gevestigde bank, die is erkend door De Nederlandsche Bank.
- Het gebruik van onroerend goed en aandelen als financiële instrumenten is niet toegestaan.
- Voor zover de financiële positie dit toelaat, worden bedrijfsmiddelen intern gefinancierd met het eigen vermogen.
- Indien het eigen vermogen niet toereikend is, kan onder voorwaarden gezocht worden naar externe financiering.

VERMOGENS- EN RESERVEBELEID

De Museumvereniging heeft eind 2017 een notitie 'Richtlijn voor weerstandsvermogen bij musea' opgesteld. Hierin wordt het bepalen van en het sturen naar de benodigde omvang van de eigen vermogenspositie gezien als een onderdeel van een gezond financieel beleid. In de notitie wordt de aanbeveling gedaan om een eigen set van financiële kengetallen te definiëren die recht doet aan de verschillen tussen musea. De ontwikkeling van deze kengetallen moet dan beoordeeld worden in het licht van de meerjarenbegroting, de liquiditeitsplanning, de investeringsbegroting en de risicoanalyse. Voor de bepaling van de omvang van de (eigen) vermogenspositie wordt uitgegaan van twee functies van het weerstandsvermogen:

- A. Bufferfunctie voor toekomstige exploitatierisico's aan de uitgaven- en/of inkomstenkant.
- B. Financieringsfunctie voor vaste activa

A. Bufferfunctie

Voor toekomstige risico's in de exploitatie hanteert het RMO een horizon van een jaar; het vermogen dient maximaal een jaar discontinuïteit in de exploitatie op te kunnen vangen. De praktische vertaling van dit uitgangspunt is de omvang van het een jaar lang derven van netto-inkomsten uit entree-, winkel- en horeca inkomsten. Het vereiste vermogen uit hoofde van deze functie wordt geraamd op circa €1 miljoen. De algemene reserve voorziet in deze functie van het vermogen.

B. Financieringsfunctie

Het RMO is voor de financiering van vaste activa, die zogenaamde gebruikerszaken betreffen, aangewezen op het eigen vermogen, omdat door het ontbreken van langjarige subsidietoezeggingen geen beroep gedaan kan worden op de kapitaalmarkt. Het benodigde vermogen voor financiering van deze vaste activa komt overeen met de gemiddelde boekwaarde van de vaste activa, onder aftrek van de hiervoor verkregen investeringsbijdragen, gedurende een zekere periode. Voorafgaand aan de vernieuwing van de vaste opstellingen, waarbij *Archeologie van Nederland* en *Romeins Nederland* in 2026 als eerste aan de beurt zouden zijn, zal het vereiste vermogen uit hoofde van deze functie begin 2026 €5,7 miljoen dienen te bedragen. Ultimo 2022 bedraagt het weerstandsvermogen voor deze functie circa €4,3 miljoen. De komende drie jaar zal derhalve gemiddeld circa €466.667 per jaar aan het weerstandsvermogen toegevoegd dienen te worden. Dit is een haalbare doelstelling, zonder dat het als vanzelfsprekendheid beschouwd kan worden. Het weerstandsvermogen ligt met €4,3 miljoen net iets hoger dan het ultimo 2022 benodigd vermogen van €4,1 miljoen. De toekomstige kosten voor het opknappen van de permanente tentoonstellingen blijven onzeker, omdat het ruime tijd geleden is dat het RMO een vaste presentatie heeft aangepakt en vanwege de aanhoudende inflatie. Met name in tijden van toenemende inflatie is het verstandig een buffer aan te houden. Dat is ook de reden dat de dotatie aan de bestemmingsreserve voor de vaste opstelling dit jaar met €860.000 aanzienlijk hoger is dan in voorgaande jaren (€325.000 in 2020 en 2021). De financiering van de zogenaamde eigenaarszaken geschiedt middels reserveringen ten laste van de subsidie.

Risicomanagement

De risicoanalyse is in 2022 tegen het licht gehouden. Er is gekeken of er nieuwe risico's zijn ontstaan en de bestaande risico's zijn opnieuw ingeschat.

Ten opzichte van 2021 zijn de zaken gewijzigd:

- Om het hacken van IT-systemen te bemoeilijken, is twee-factorautorisatie geïmplementeerd.
- Cyberrisico wordt als toenemend relevant gezien. Dit zal tijdens de hernieuwde uitschrijving voor de IT-dienstverlening extra aandacht krijgen.
- Het intrekken van subsidie door de overheid heeft een verhoogde risicoscore gekregen. Door inflatie is de hoogte van de component loon- en prijsbijstelling in komende jaren onduidelijk terwijl zeker is dat kosten (zullen) stijgen. Dit risico is vooralsnog beheersbaar.

De volledige fraude- en risicoanalyse is te vinden bij bijlage I.

Overig

Aanpassingen in het bedrijfsnoodplan

Behalve een paar kleine wijzigingen (locatie van topstukken) is er inhoudelijk/beleidsmatig niets gewijzigd.

Fair Practice Code

Het management heeft in 2019 een reflectie op deze code geschreven. Veel aspecten uit deze code past het RMO toe. Een enkele aanbeveling is niet relevant. Aandachtspunten in de komende jaren zijn het bestendigen van duurzaamheid en duurzaam werken, conform de vereisten die het ontvangen label Green Key Goud met zich meebrengt en het anticiperen op mogelijke werkbelasting bij individuele medewerkers.

Code Diversiteit en Inclusie

Er zijn concrete doelstellingen geformuleerd voor de periode 2021/2024 op het gebied van publiek, programmering en partners. Een Werkgroep Diversiteit, Inclusie en Toegankelijkheid, bestaande uit zeven medewerkers ziet driemaandelijks toe op vorderingen en initieert nieuwe activiteiten. In het jaarverslag wordt uitgebreid verantwoord wat er op dit gebied is gedaan en in gang is gezet.

Op het gebied van personeel zijn er geen veranderingen te melden. Een oproep voor nieuwe publieksdienstmedewerkers naar 44 verschillende studieverenigingen met een sterk gevarieerde multi-etnische achtergrond leverde helaas geen enkele respons op. In de programmering vielen de programmering van de opera *Va Pensiero* met Syrische en Nederlandse muzikanten op, evenals de organisatie van de Midden Oosten cultuurmarkt, een panelavond over hedendaagse graffiti in Caïro en een avondbezoek van jongeren uit de Koptische gemeenschap. Op het gebied van toegankelijkheid is een replicaworkshop en een rondleiding voor

mensen met een fysieke beperking ontwikkeld. Teksten voor de vaste opstelling zijn voor mensen met een visuele beperking in groot formaat beschikbaar op en I-pad.

Vrijwilligers

Naast de staf zijn er 45 vrijwilligers, waarvan de meesten in 2022 actief waren bij educatieve projecten in het museum en in de bibliotheek. Na de sluiting heeft de bibliotheek nieuwe vrijwilligers geworven onder de leden van de vriendenvereniging RoMeO. De vrijwilligers zorgen dat de wetenschappelijke bibliotheek voor gasten geopend is, voeren nieuwe titels in en digitaliseren, ook vanuit huis, het archief. Daarnaast zijn zij betrokken bij het begeleiden van de kinderactiviteiten en het onderhouden van de museumtuin.

Wetsvoorstel normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

De directeur-bestuurder is Wim Weijland (1966). Hij is in vaste dienst sinds 6 juni 2006. De bezoldiging hoeft niet te worden aangemeld volgens de richtlijnen van de Wet Normering Topinkomens, omdat deze de norm niet overschrijdt. Zijn salaris is in deze jaarrekening opgenomen. De overige twee managementleden vallen niet onder de titel topfunctionaris.

De raad van toezicht wordt vergoed conform een vacatiegeldregeling waarin de vergoeding van eventuele gemaakte onkosten die verband houden met de werkzaamheden waarvoor het vacatiegeld wettelijk is geregeld, is verdisconteerd. De vergoedingen voor een bijgewoonde vergadering zijn afgeleid van het 'Besluit vergoedingen adviescolleges en commissies'. Dit besluit verwijst naar het maximum van salarisschaal 18 van bijlage B van Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren (1984) en wordt geïndexeerd. Tot een vergadering worden gerekend de middels notulen vastgelegde vergaderingen van de raad als geheel, alsmede vergaderingen van de structurele remuneratiecommissie, auditcommissie en de niet-structurele benoemingscommissie. Naast het bedoelde vacatiegeld ontvangen leden van de RvT een onkostenvergoeding voor zover die onkosten niet zien op dezelfde kosten als de kosten ter dekking waarvan het vacatiegeld van toepassing is (het bijwonen en voorbereiden van vergaderingen van de RvT en de hierboven genoemde commissies waarin leden van de RvT zitting hebben). Vergoeding vindt enkel plaats na overlegging van bewijsstukken (bonnetjes, facturen).

Administratie ArcheoHotspots

In de afgelopen vijf jaar zijn bijna 90.000 archeologische vondsten in particulier bezit, na melding beschikbaar gekomen op de voor iedereen raadpleegbare website van Portable Antiquities of the Netherlands (PAN). De meeste vondsten werden gedaan door zoekers met een metaaldetector, maar ook duikers en verzamelaars van scherven en vuursteen dragen bij. In februari 2022 werd een overeenkomst gesloten tussen de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE), de Stichting ArcheoHotspots, waar PAN onder valt, en het Rijksmuseum van Oudheden. Deze overeenkomst beoogt PAN te verduurzamen. Voor de eerstkomende zes jaar is de financiering door een subsidie van het Ministerie van OCW veilig gesteld. Voor de RCE betekent de overeenkomst dat een verplichting uit de Erfgoedwet, het melden van toevalsvondsten, vormgegeven kan worden als een vorm van 'citizen science' (burgerwetenschap). PAN borgt ook de betrouwbaarheid van de vondstgegevens. Met het besluit tot langjarig financieren van de ArcheoHotspot-activiteiten en het PAN-programma voelt de gelijknamige stichting zich gesterkt in haar streven archeologisch erfgoed van en voor iedereen te laten zijn, en dan vooral op grassroots niveau. Voor het RMO betekent de samenwerking een uitbreiding van de wettelijk taken die het museum al heeft op het gebied van het behoud en beheer van de Rijkscollectie archeologie, waarbij de kennisuitwisseling tussen PAN-medewerkers en de RMO-conservatoren ongetwijfeld zal leiden tot publieksactiviteiten.

Ontwikkelingen na balansdatum

Invloed van de Coronapandemie op de continuïteitsaanname

De coronapandemie kan nog enkele jaren tot structureel lagere bezoekerscijfers leiden, voornamelijk door de voorzichtigheid van oudere bezoekers. De cijfers zijn echter niet van dien aard dat de continuïteit van het museum erdoor beïnvloed wordt.

Inflatie

De aanhoudende inflatie zorgt voor onzekerheid wat betreft toekomstige inkomsten en kosten. Daarom is voor 2023 behoudend begroot.

Overig

Eind 2022 is mevrouw Elisabet Huss overleden. Zij heeft sinds 2016 een Fonds op Naam bij het RMO. Eind januari is door haar executeur bekend gemaakt dat het RMO in het testament benoemd is tot erfgenaam voor circa €600.000. Het is nog onbekend of hierover erfbelasting betaald moet worden, omdat de afwikkeling van het testament plaatsvindt in het Verenigd Koninkrijk.

Wim Weijland

Directeur- Bestuurder

Verslag van de raad van toezicht

De raad houdt integraal toezicht op het beleid, de algemene gang van zaken en de continuïteit. Daarbij zijn de wetgeving, de statuten, de Code Diversiteit en Inclusie, de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code leidend. Het toezicht omvat de realisatie van de strategische doelstellingen, de opzet en de werking van de planning en controlecyclus, het risicomanagement en de naleving van wet- en regelgeving, waaronder de subsidievoorwaarden. De raad onderscheidt drie rollen: de toezichthoudende rol, de werkgeversrol en de adviesrol. De raad kent een remuneratiecommissie en een auditcommissie. In de raad is de kennis en ervaring vertegenwoordigd die nodig zijn voor goed toezicht. Het beleid en de concretisering ervan maken deel uit van de informatie die de directeur verstrekt, naast financiële prognoses en managementrapportages. Er zijn geen wisselingen in de samenstelling van de raad geweest. De raad vergaderde zes keer. Op de agenda stonden naast de reguliere punten, opgenomen bij de reflectie op de Governance Code Cultuur, de volgende onderwerpen:

De raad stemde in met

- de aankoop van de cameeëncollectie en concludeerde dat het RMO met het verrichte herkomstonderzoek aan *due diligence* heeft voldaan. Als voorwaarde gold dat de aankoop werd gefinancierd conform het dekkingsplan.
- de samenwerking met de stichting ArcheoHotspots en PAN (Portable Antiquities of the Netherlands).
- de begroting voor 2023, evenals het operationele jaarplan 2023. Dit laatste gebeurde op 1 februari 2023.
- de uitvoering, begroting en subsidie van het project Veilig werken op hoogte.

De raad werd geïnformeerd over

- het ontwikkelen van educatief aanbod voor het vmbo en mbo door educatief medewerkers Vera van de Ven en Petra Hogenboom.
- de tentoonstelling Byblos door conservator David Kertai.
- de bevindingen rondom de IT-systemen, een uitgevoerde phishingtest, de risico's op fraude en de toekomstige verbetering van systemen die hiermee samenhangen.
- de financiële gevolgen van de pandemie, zowel op het gebied van extra uitgaven als het ontvangen van overheidssteun. Dit gebeurde tijdens twee financiële prognoses.
- de overgang naar zelfstandig gebouwenbeheer met ingang van 2023. Het beheer is tot en met 2024 onderhands aanbesteed aan Qualis.
- een vijfjarige koop-schenkoevereenkomst met betrekking tot een grote collectie archeologisch tin, verzameld door de heer Henk van Wijk.
- de toegezegde ondersteuning door OCW voor de verduurzaming van de museumgebouwen.
- de stijgende energiekosten in 2023 met een factor 2,5 tot 3,5 maal het niveau van 2022.
- de stand van zaken van de fondsen op de naam en bij het RMO bekende testamenten.

De raad werd geconsulteerd over

- de zelfevaluatie, waarbij de raad de organisatie complimenteerde voor de zorgvuldigheid. De raad benoemde concrete punten om toe te voegen, gericht op de museale prestaties in relatie tot de visitatiecriteria (vitaliteit, kwaliteit, maatschappelijke relevantie).
- het rapport *Archeologie bij de tijd* van de Raad voor Cultuur en de beleidsreactie van de staatssecretaris, met name gelet op de mogelijkheden die dit voor het RMO kan bieden op het gebied van onderzoek, publieksbereik en publieksparticipatie.
- de inhoud en aanbevelingen van het visitatierapport. De raad onderschrijft de aanbevelingen van de visitatiecommissie om meerstemmigheid te bevorderen, inzicht te zoeken in veranderingen in de samenleving ten behoeve van beleidsvorming voor de toekomst, en om meer en zichtbaarder aan te sluiten bij de actualiteit.
- de onduidelijkheid over de hoogte van de inflatie en de invloed daarvan op de huisvestingsreserve en de reservering voor toekomstige vaste opstellingen.

- het risicomanagement, waarbij de raad van mening is dat de voornaamste strategische risico's voor het RMO goed in kaart zijn gebracht en er voldoende mitigerende maatregelen zijn opgenomen.

Overig

- De raad heeft zichzelf geëvalueerd op basis van een vragenlijst en een gesprek, waarvan notulen zijn gemaakt.
- De raad stelde een vacatiegeldregeling in. Zie elders in deze jaarrekening. Het raad van toezicht reglement werd dienaangaande aangepast.

Carel Stolker
Voorzitter raad van toezicht

Leden van de raad van toezicht

	prof. mr. Carel J.J.M. Stolker	Marc van den Tweel	Dr. Annemarie van Geel	Drs. Cateautje M.L. Hijmans van den Bergh MBA	Disa F. Jironet LLM LLB	Prof. dr. Miguel John Versluys
Functie in raad	Voorzitter, remuneratie-commissie	Lid, audit-commissie	Lid	Lid, audit-commissie, remuneratie-commissie	Lid	Lid, contactpersoon ondernemingsraad
Functie in samenleving	Em. rector magnificus en voorzitter CVB Universiteit Leiden	Algemeen directeur NOC*NSF	Docent Diversiteit & Inclusie (Hogeschool Utrecht), eigenaar Faraasha Middle East Training & Advisory)	Bestuurslid Autoriteit Consument & Markt	Officier van justitie, parket Amsterdam	Hoogleraar klassieke en mediterrane archeologie, Universiteit Leiden
Aantreden	1-9-2021	2-12-2016	1-5-2020	1-5-2020	1-5-2020	13-12-2019
Eerste termijn	1-9-2025	2-12-2020	1-5-2024	1-5-2024	1-5-2024	13-12-2023
Tweede termijn	1-9-2029	2-12-2024	1-5-2028	1-5-2028	1-5-2028	13-12-2027
Competentie 1	Bestuur van en toezicht op publieke organisaties	Communicatie, marketing en fondsenwerving	Diversiteit en inclusie	Financiële kennis	Juridische kennis	Archeologie
Competentie 2	Academisch onderwijs en onderzoek, recht	Bestuur, toezicht en organisatie-ontwikkeling	Arabische taal, cultuur en maatschappij	Governance, publiek bestuur	Jongerencultuur	Verbinding Leidse Faculteit der Archeologie
Nevenfunctie	Raadsheerplaatsvervanger Gerechtshof 's-Hertogenbosch Lid Raad van Commissarissen Leiden & Partners Voorzitter bestuur Mecenaat Lakenhal Leiden Lid Raad van Advies Rechtbank Den Haag Voorzitter adviesraad NIAS-LORENTZ	Lid Raad van Commissarissen Papendal Holding BV Voorzitter Stichting Kansspelbelangen NOC*NSF/ALN (STAK Nederlandse Loterij) Voorzitter Raad van Toezicht FREE Nature Lid Partnerships Working Group, European Paralympic Committee	Lid Worldconnectors Ariane de Rothschild Fellow	Lid raad van advies Stichting Spinozaprijs Tijdelijk lid raadscommissie Raad voor Cultuur (evaluatie erfgoedwet, onderdeel archeologie)	Lid bestuur stichting Prison Yoga Project Nederland	Vice-voorzitter Wissenschaftliche Beirat Leibniz-Zentrum für Archäologie (LEIZA) (Mainz) Lid Academia Europa (AE) Lid Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen

Reflectie Governance Code Cultuur

De raad van toezicht en de directeur passen deze code toe sinds 2013. Soms wordt afgeweken van een deelprincipe. Aard en omvang van de organisatie of aanwezige kennis en ervaring leveren hiervoor de motieven. De raad agendeert de code jaarlijks en bekijkt of verbeteringen wenselijk zijn.

1. De organisatie realiseert zijn maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.
 - De medewerkers zijn bekend met de missie en doelstellingen en dragen hieraan bij. Uitgangspunt is dat alle uitingen passen bij de kernwaarden betrouwbaar, initiatiefrijk en gastvrij.
 - Duurzaamheid in materiaalgebruik, energiebesparing, gebruik van fair chain en milieuvriendelijke producten en hergebruik van materialen is het streven. De raad is verheugd dat het label Green Key goud voor 2022 en 2023 wederom is toegekend.
 - Er is een kostenbewuste strategie, strikte begrotingsprincipes en een lean and mean organisatie in een open cultuur.
 - Bij medefinanciering door fondsen hanteert het RMO de stelregel, in afwijking van de code, dat bij een exploitatieoverschot de middelen niet gereserveerd worden voor het eigen vermogen. Het museum is van mening dat projectoverschotten terug horen te vloeien naar de betreffende fondsen, tenzij andersluidende afspraken zijn gemaakt.
 - De maatschappelijke omgeving is divers, zowel in stakeholders (lokaal, nationaal, internationaal) als in bezoek (70% van buiten Zuid-Holland, 30% jongeren).
 - Het diversiteitsbeleid is afgeleid van de Code Diversiteit & Inclusie. Er zijn concrete doelstellingen voor de komende vier jaar. Een werkgroep ziet driemaandelijks toe op de vorderingen.
 - Het RMO is erkend als culturele ANBI en heeft een CBF Erkenning.

2. De organisatie past de principes van de Code toe, volgt de aanbevelingen op en wijkt hiervan alleen gemotiveerd af.
 - De stichting Rijksmuseum van Oudheden kent sinds de verzelfstandiging in 1995 een raad van toezicht-model. Op de ANBI-pagina op de website is het bestuursmodel toegelicht.
 - De raad stemde in met deze reflectie op de code, geschreven door de directeur, en evalueerde het functioneren van de code.
 - Het jaarverslag en de jaarrekening worden op de website geplaatst, inclusief de reflectie op de code.
 - Het belonings- en vergoedingsbeleid voor de directeur en de toezichthouders is in deze jaarrekening opgenomen.

3. Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremgeling, vermijden ongewenste belangenverstremgeling en gaan transparant en zorgvuldig om met tegenstrijdige belangen.
 - Het RMO verstrekt aan raadsleden en de directeur geen leningen en zakelijke garanties.
 - De jaarrekening vermeldt maximaal drie relevante nevenfuncties van raadsleden. Overige nevenactiviteiten zijn te lezen via hun LinkedIn-profielen.
 - Alle nevenfuncties van de directeur zijn in het jaarverslag opgenomen.
 - Voor het aangaan van nevenfuncties door de directeur wordt toestemming aan de raad gevraagd. Dit was in niet aan de orde.
 - Voor het aangaan van nevenfuncties door raadsleden wordt geen toestemming aan de raad gevraagd. De raad acht deze aanbeveling in relatie tot het RMO niet opportuun.
 - De nevenfuncties van de directeur en de raadsleden zijn nagegaan. Dit leidde tot de conclusie dat er geen ongewenste of tegenstrijdige belangenverstremgeling is.
 - In de raad heeft geen voormalig RMO-directeur zitting. In de statuten is vastgelegd dat zulks twee jaar na het vertrek van de directeur mogelijk is. Dit is een afwijking van code. De raad volgt de aanbeveling voor een vierjaarstermijn op.
 - Er zijn door de directeur of de raad van toezicht geen besluiten genomen waarbij sprake was van tegenstrijdig belang.

4. Bestuurders en toezichhouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
 - Er is een directiereglement.
 - De directeur overlegt wekelijks met de leden van het managementteam. Besluiten worden in de MT-notulen vastgelegd.
 - Majeure strategische MT-besluiten en beleidsbeslissingen worden voor accordering aan de raad voorgelegd.
 - De bezoldiging van de directeur is conform de Wet Normering Topinkomens. Hij heeft een contract voor onbepaalde tijd. Zijn bezoldiging wordt vermeld in deze jaarrekening.
 - De raad beslist over benoeming, beoordeling, bezoldiging, schorsing en ontslag van de directeur.
 - De remuneratiecommissie besprak in september met de directeur zijn functioneren.
 - De directeur vraagt regelmatig individueel advies aan de raadsleden.
 - Toezichhouders zijn aanwezig bij openingen van tentoonstellingen.
 - Er is een raad van toezichtreglement, waarin de onderlinge portefeuillevindeling, de werkwijze, de omgang met de directeur en de handelwijze bij tegenstrijdige belangen zijn opgenomen.
 - De leden Versluys en Stolker hadden in september een overleg met de ondernemingsraad.
 - De leden Versluys en Stolker hadden in mei een overleg met de visitatiecommissie.
 - De leden Hijmans van den Bergh en Van den Tweel vormen de auditcommissie. De auditcommissie kent een reglement. Met de commissie is de prognose 2022, de begroting 2022, de managementletter en de vacatiegeldenregeling besproken.
 - De leden Hijmans van den Berg en Stolker vormen de remuneratiecommissie.

5. Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.
 - De directeur handelt bij het vervullen van zijn taken vanuit het doel als stichting (het behouden, beheren en ontsluiten van een rijkscollectie) én vanuit de doelen die gesteld zijn om de maatschappelijke inbedding vorm te geven (centraal podium van de Oudheid, leeromgeving, verleden en heden binden).
 - De directeur is verantwoordelijk voor de verhouding met subsidieverstrekkingen, sponsors, particuliere schenkers en publieke en private fondsen.
 - De directeur voerde met de leden van het managementteam het jaarlijkse monitorgesprek met een accountmanager van het ministerie van OCW.
 - Er is één bestuurder. In het managementteam zijn taken en verantwoordelijkheden verdeeld. Het hoofd financiën en bedrijfsvoering is volledig tekenbevoegd.

6. Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.
 - Nieuwe wet- en regelgeving wordt door het bestuur toegepast.
 - Het bestuur volgt voor de honorering het beloningsbeleid uit de cao en het AWWN-functiehuis.
 - Bij discussie over de inschaling wordt de functie opnieuw gewogen. Dit is bij de inschaling van de restauratoren gebeurd.
 - De directeur legde het jaarplan 2023 ter goedkeuring aan de raad voor en lichtte de vorderingen en afwijkingen van het jaarplan 2022 in september toe.
 - De directeur legde de jaarbegroting 2023 ter goedkeuring aan de raad voor.
 - Er is een integriteitsbeleid met daarin afspraken over de ethische code van de ICOM, nevenwerkzaamheden, het melden van financiële belangen, een procedure ongewenst gedrag, declaratieregeling, klokkenluidersregeling, communicatie met pers, omgang met geschenken en giften en omgang met internet en sociale media. In 2022 zijn er geen meldingen ontvangen op het gebied van integriteit.
 - Er is een interne en een externe vertrouwenspersoon.
 - De beschrijving van het risicomanagement is geactualiseerd en opgenomen in deze jaarrekening.
 - De Fair Practice Code wordt gevolgd.

7. De raad van toezicht voert zijn toezichhoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.
 - De raad kent vaste onderwerpen die tot het toezicht behoren, zoals realisatie van doelstellingen, strategie, risicobeheer, huisvesting en financieel beleid. Onderwerpen op het gebied van personeelsbeleid, medezeggenschap, diversiteit, duurzaamheid en integriteitsbeleid komen indien actueel aan de orde.
 - De raad vergaderde zes maal, waarvan tweemaal digitaal. Er is geen frequente afwezigheid geconstateerd. Een vergadering was gewijd aan de financiering, de subsidieaanvraag en het juridische en ethische kader inzake het herkomstonderzoek naar de cameeëncollectie.
 - De raad ziet toe op de relatie met publieke en private partijen. Het contact met hen is een taak van de directeur. De raad kan hierbij betrokken worden.
 - Share Impact Accountants is benoemd tot accountant voor vier jaar.
 - Het gesprek met de accountants over de managementletter, de reactie van het management hierop, het werkproces en de getrouwheid van de jaarrekening 2022 is op 24 maart 2023 gevoerd in een vergadering met de gehele raad. De jaarrekening werd door het management vooraf besproken met de auditcommissie.
 - De directie stelde de beloning voor de accountant vast.
 - De directiesecretaresse droeg zorg voor ondersteuning voor de raad.
 - De voorzitter bereidde met de directeur de agenda voor, leidde de vergaderingen, zorgde voor zorgvuldige besluitvorming en zag toe op het functioneren van de raad.
 - De raad evalueerde zichzelf op basis van een vragenlijst en een gesprek en legde de uitkomst schriftelijk vast.
 - Een verslag van de raad maakt deel uit van het jaarverslag en deze jaarrekening.

8. De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.
 - De raad bestaat uit zes leden. Het statutaire minimum is vijf.
 - De zittingstermijn voor de leden is tweemaal vier jaar.
 - Er waren geen wijzigingen in de samenstelling.
 - Het rooster van aftreden is opgenomen in het jaarverslag, de jaarrekening en op de website.
 - Er is een profielschets voor de raad, die recht doet aan de toezichhoudende, adviserende en werkgeversrol en ingaat op de gevraagde deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. Deze is verkort opgenomen in bijlage II.
 - Ieder lid beschikt tenminste over twee competenties die in het profiel zijn opgenomen en draagt met eigen deskundigheid bij aan de kennis en expertise waarover de raad moet beschikken.
 - Het beleid inzake de vergoeding voor de toezichhouders is opgenomen in deze jaarrekening.
 - De vergoeding is gebaseerd op een vacatiegeldregeling die toeziet op aanwezigheid bij vergaderingen van de raad en van deelcommissies.

Jaarrekening 2022

Jaarrekening 2022

Balans per 31 december 2022

(na resultaatbestemming)

Saldi per 31 december	2022	2021
II Materiële vaste activa	1.128.530	909.291
Totale vaste activa	1.128.530	909.291
IV Voorraden	90.663	100.880
V Vorderingen	2.192.513	613.020
VII Liquide middelen	15.161.244	14.480.420
Totale vlottende activa	17.444.420	15.194.320
Totale Activa	18.572.950	16.103.611
I Algemene reserve	1.313.776	1.513.360
II Bestemmingsreserves	3.013.672	2.514.509
V Overige bestemmingsfondsen	1.065.170	1.707.537
Totale eigen vermogen	5.392.618	5.735.406
VI Aankoopfonds	2.473.692	3.665.260
VII Groot onderhoud gebouwen en installaties	5.718.564	4.419.007
VIII Overige voorzieningen	77.550	64.332
Totale voorzieningen	5.796.115	4.483.339
IX Langlopende schulden	2.772.756	585.837
X Kortlopende schulden	2.137.769	1.633.769
Totale Passiva	18.572.950	16.103.611

Categoriale exploitatierekening

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Publieksinkomsten binnenland	1.330.008	1.173.894	865.235
2. Kaartverkoop	887.965	725.471	556.345
3. Overige publieksinkomsten	442.042	448.423	308.890
4. Publieksinkomsten buitenland	793.090	416.967	119.312
Totaal Publieksinkomsten	2.123.098	1.590.861	984.547
8. Overige directe inkomsten	47.330	169.163	12.923
Totaal Directe inkomsten	2.170.428	1.760.024	997.469
11. Indirecte inkomsten	254.016	10.868	183.931
12. Private middelen - particulieren incl. vriendenvereniging	667.102	97.500	552.894
13. Private middelen – bedrijven	172.740	12.500	382.310
14. Private middelen - private fondsen	2.549.500	300.000	203.749
15. Private middelen - goede doelenloterijen	598.873	537.500	512.996
Totaal bijdragen uit private middelen	3.988.215	947.500	1.651.949
Totaal eigen inkomsten	6.412.659	2.718.392	2.833.349
Totaal structureel OCW	8.084.146	7.444.251	7.342.152
20. OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteit)	4.546.147	4.048.562	3.966.083
21. OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	2.585.966	2.458.150	2.457.629
22. OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	952.033	937.539	918.440
Totale structurele subsidie	8.084.146	7.444.251	7.342.152
28. Incidentele publieke subsidies	752.085	-	1.113.500
Totaal subsidies	8.836.231	7.444.251	8.455.652
Totale Baten	15.248.891	10.162.643	11.289.001
1. Personeelslasten	4.264.470	3.856.288	3.638.560
2. Huisvestingslasten	2.746.840	2.391.355	2.329.043
3. Afschrijvingen	104.146	61.708	85.334
4. Aankopen	6.014.378	200.000	372.036
5. Overige lasten	3.575.738	3.363.964	2.286.419
Totale Lasten	16.705.572	9.873.315	8.711.392
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-1.456.681	289.328	2.577.608
7. Saldo rentebaten / -lasten	-7.621	-10.393	-28.418
8. Mutaties Aankoopfonds	1.121.514	400.475	-930.228
Exploitatieresultaat	-342.788	679.410	1.618.962
Dotaties	1.933.503	-	1.942.196
Onttrekkingen	2.276.707	-	745.405
Resultaat na Mutaties	416	679.410	422.171

Functionele exploitatierekening

	Collectiefunctie	Publieksfunctie	Algemeen beheer	Realisatie
Publieksinkomsten binnenland	-	1.327.997	2.010	1.330.008
2. Kaartverkoop	-	887.869	96	887.965
3. Overige publieksinkomsten	-	440.128	1.914	442.042
4. Publieksinkomsten buitenland	-	793.090	-	793.090
Totaal Publieksinkomsten	-	2.121.087	2.010	2.123.098
8. Overige directe inkomsten	-	47.303	28	47.330
Totaal Directe inkomsten	-	2.168.390	2.038	2.170.428
11. Indirecte inkomsten	21.496	135.401	97.119	254.016
12. Private middelen - particulieren incl. vriendenvereniging	36.675	200.052	430.375	667.102
13. Private middelen – bedrijven	1.895	170.845	-	172.740
14. Private middelen - private fondsen	2.508.000	41.500	-	2.549.500
15. Private middelen - goede doelenloterijen	-	44.570	554.303	598.873
Totaal bijdragen uit private middelen	2.546.570	456.967	984.678	3.988.215
Totaal eigen inkomsten	2.568.065	2.760.759	1.083.835	6.412.659
Totaal structureel OCW	2.833.551	5.177.544	73.051	8.084.146
20. OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteit)	435.000	4.111.147	-	4.546.147
21. OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	1.446.518	1.066.397	73.051	2.585.966
22. OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	952.033	-	-	952.033
Totale structurele subsidie	2.833.551	5.177.544	73.051	8.084.146
28. Incidentele publieke subsidies	127.473	613.175	11.438	752.085
Totaal subsidies	2.961.024	5.790.719	84.488	8.836.231
Totale Baten	5.529.090	8.551.478	1.168.323	15.248.891
1. Personeelslasten	1.958.762	1.610.134	695.574	4.264.470
2. Huisvestingslasten	1.505.376	1.165.453	76.012	2.746.840
3. Afschrijvingen	16.825	4.098	83.223	104.146
4. Aankopen	5.584.003	-	430.375	6.014.378
5. Overige lasten	684.442	2.514.038	377.258	3.575.738
Totale Lasten	9.749.406	5.293.724	1.662.442	16.705.572
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-4.220.317	3.257.754	-494.118	-1.456.681
7. Saldo rentebaten / -lasten	-	-	-7.621	-7.621
8. Mutaties Aankoopfonds	1.252.922	-131.408	-	1.121.514
9. Toerekening Algemeen Beheer	-228.291	-273.448	501.739	-
Exploitatieresultaat	-3.195.686	2.852.898	-	-342.788

Toelichting bij de Jaarrekening 2022

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens het Handboek verantwoording cultuursubsidies Erfgoedwet musea 2021-2024 (hierna afgekort tot OCW-Handboek). Bij de totstandkoming is aansluiting gezocht met Titel 9 BW 2 en RJ 640 (Organisaties zonder winstoogmerk).

Grondslagen voor de financiële verslaglegging

Algemeen

De statutaire naam is Stichting Rijksmuseum van Oudheden (statutaire vestigingsplaats: Leiden, adres: Rapenburg 28, Postbus 11114, 2301 EC Leiden. KvK: 41169522). Het Rijksmuseum van Oudheden (hierna: het RMO) heeft als hoofdactiviteit het beheer, behoud en zichtbaar maken van de rijkscollectie archeologie. Deze jaarrekening betreft het boekjaar 2022 eindigend op 31 december 2022. De vergelijkingsinformatie betreft het boekjaar eindigend ultimo 2021.

Tenzij anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het RMO zullen toevloeien én de waarde betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen én de omvang van het bedrag betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans indien een transactie niet leidt tot een verandering in de economische realiteit van het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat (nagenoeg) alle rechten op economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Dit geldt vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van toekomstige economische voordelen.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Omzet wordt verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat er toekomstige voordelen uit voortvloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden geschat.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in hele euro's, tenzij anders vermeld.

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Gebruik van schattingen

De jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen, op baten en lasten en op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Grondslagen betrekking hebbende op de balans

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Financiële instrumenten omvatten vorderingen, liquide middelen, langlopende- en kortlopende schulden.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, inclusief direct toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en direct toerekenbare transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Op vorderingen wordt een noodzakelijk geachte voorziening getroffen voor risico van oninbaarheid.

Het RMO maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De afschrijvingen zijn een percentage van de aanschafprijs, volgens de lineaire methode en op basis van de economische levensduur. Dat resulteert in afschrijvingspercentages van 33% voor hard- en software, 20% voor apparatuur en 10% of 20% voor inventaris en installaties. De opstelling Nederland in de Romeinse Tijd wordt, gelet op de beoogde korte looptijd, over 5 jaar afgeschreven. De tentoonstelling Cameeën wordt vanwege de looptijd over 8 jaar afgeschreven. Op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

Investeringssubsidies worden onder de langlopende schulden verantwoord. De investeringssubsidie valt vrij via de exploitatierekening, gelijklopend met de afschrijvingstermijn van de investering.

De museale collectie is eigendom van het Rijk en wordt derhalve niet afgeschreven.

VOORRADEN

Handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct worden toegerekend aan de verwerving van voorraden. Handelskortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop, worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met de eventueel op de balansdatum opgetreden waardevermindering.

VORDERINGEN

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder de alinea financiële instrumenten.

LIQUIDE MIDDELEN

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

BESTEMMINGSRESERVES

Het bestuur heeft bestemmingsreserves afgezonderd voor specifieke doelen. De bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald, en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze beperking opheffen. De Coronareserve vormt hierop een uitzondering omdat de besteding door de betreffende beschikking voorgegeven wordt.

BESTEMMINGSFONDS(EN)

Bestemmingsfonds(en) betreffen middelen die zijn verkregen met een door derden aangegeven specifieke bestemming.

AANKOOPFONDS

De onderdelen van de subsidie en overige bijdragen die bestemd zijn voor het verrijken van de collectie worden, evenals de aankopen zelf, in de exploitatierekening verantwoord. De bedragen, verkregen ten behoeve van collectievorming, die ultimo boekjaar nog niet zijn besteed aan aankopen, worden toegevoegd aan het aankoopfonds. Bij aankoop in latere jaren vallen deze bedragen vrij ten gunste van de exploitatie. Deze mutatie in het aankoopfonds wordt separaat verantwoord in de exploitatierekening. Het aankoopfonds maakt geen deel uit van het eigen vermogen.

VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven, die naar verwachting noodzakelijk zijn om verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting, als gevolg van een gebeurtenis in het verleden;
- en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt;
- en het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitgave van middelen nodig is.

VOORZIENING GROOT ONDERHOUD

Een voorziening wordt gevormd voor te verwachten kosten van periodiek groot onderhoud aan gebouwen en installaties, op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud in het MOIP en de periode tot het begin van de werkzaamheden voor het groot onderhoud. De uitgaven voor groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening. Indien de kosten van het groot onderhoud uitkomen boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, worden de meerkosten verwerkt ten laste van de categoriale exploitatierekening.

JUBILEUMVOORZIENING

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft een geschat bedrag, gebaseerd op gedane toezeggingen, leeftijden en een inschatting van de duur van de arbeidsovereenkomst.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Investeringsubsidies worden onder de langlopende schulden verantwoord. De investeringssubsidie valt vrij via de exploitatierekening, gelijklopend met de afschrijvingstermijn van de investering. De waardering van de langlopende schulden is toegelicht in de alinea financiële instrumenten.

KORTLOPENDE SCHULDEN

De waardering van de kortlopende schulden is toegelicht in de alinea financiële instrumenten.

PRESENTATIEWIJZIGINGEN

Er hebben geen presentatiewijzigingen plaatsgevonden.

Grondslagen die betrekking hebben op de bepaling van het resultaat

VERKOOP VAN GOEDEREN

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden opgenomen in de netto-omzet, tegen de reële waarde van de (te) ontvangen vergoeding, na aftrek van retourzendingen, tegemoetkomingen, handels- en volumekortingen. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden in de categoriale exploitatierekening verwerkt. Dat is aan de orde wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen, het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze is bepaald, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is, de hiermee verband houdende kosten of eventuele retourzendingen van goederen betrouwbaar zijn ingeschat en er geen sprake is van voortgezette betrokkenheid bij de goederen.

DIENSTEN

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden opgenomen in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen. Deze worden in de categoriale exploitatierekening verwerkt. Dit gebeurt nadat het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze is bepaald, de inning waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar is bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk nog) moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien, op betrouwbare wijze zijn bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die gedekt zijn door de opbrengsten. Bij meerjarige tentoonstellingen, in opdracht van andere musea of culturele organisaties, worden de opbrengsten genomen naar rato van de verrichte prestaties, waarbij de gerealiseerde kosten als een proxy voor de voortgang dient (percentage of completion).

BIJDRAGEN UIT PRIVATE MIDDELEN

Bijdragen uit private middelen zijn verantwoord in het jaar waarin zij zijn ontvangen, met uitzondering van ontvangsten die worden toegerekend aan een periode waarin een bepaalde actie heeft plaats gevonden.

PERSONEELSBELONINGEN

De salarissen van de medewerkers worden als last in de categoriale exploitatierekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het

Jaarrekening 2022

meerdere opgenomen als een overlopend actief, voor zover er sprake is van terugbetaling door medewerkers of van verrekening met toekomstige betalingen door het RMO.

PENSIOENEN

De pensioenlast in de verslagperiode dient gelijk te zijn aan de verschuldigde premie aan het pensioenfonds over die periode. Indien premies op de balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt een verplichting opgenomen. Als op de balansdatum de betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen. Dat geldt indien er sprake is van terugbetaling door het pensioenfonds of van verrekening met toekomstige verschuldigde premies. Op de balansdatum wordt een voorziening opgenomen voor additionele verplichtingen ten aanzien van het pensioenfonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat bij de afwikkeling betalingen zullen plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden ingeschat. Het (eventueel) opvoeren van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de noodzakelijke bedragen om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen. Bij een overschot op balansdatum bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen. Dit geldt indien het RMO de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar het RMO toevloeit en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld. De pensioenregeling is als een toegezegde bijdrageregeling verantwoord. Hierbij heeft het RMO bij een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen, anders dan hogere toekomstige premies.

OVERHEIDSSUBSIDIES

Overheidssubsidies worden in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten, zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij worden ontvangen en dat het RMO voldoet aan de geformuleerde voorwaarden. Subsidies ter compensatie van gemaakte kosten worden als opbrengsten in de winst- en verliesrekening opgenomen. In de periode waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie voor de kosten van een actief worden in de categoriale exploitatierekening opgenomen, gedurende de gebruiksduur van het actief.

BATEN UIT NALATENSCHAPPEN

Baten uit nalatenschappen worden verwerkt op het moment dat de akte van verdeling, of als er geen akte van verdeling is, de rekening en verantwoording in het verslagjaar is ontvangen. Alleen indien de akte van verdeling of de rekening en verantwoording vóór balansdatum is ontvangen, wordt de bate uit de nalatenschap in het verslagjaar verwerkt. Bij ontvangst van de akte van verdeling of de rekening en verantwoording na balansdatum vindt vermelding plaats in de toelichting (bij de 'niet in de balans opgenomen activa'). Een voorschot dat wordt ontvangen voordat de akte van verdeling of de rekening en verantwoording is ontvangen, wordt verwerkt als een bate uit nalatenschap in het verslagjaar waarin het voorschot wordt ontvangen.

VENNOOTSCHAPSBELASTING

Vanaf 2017 is het RMO formeel belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Het museum is sinds 2019 in contact met de belastinginspecteur om tot een vrijstelling van deze belasting te komen. Vooruitlopend op de uitkomst neemt het RMO geen verplichting voor de vennootschapsbelasting op.

VREEMDE VALUTA

Vreemde valuta worden op het moment van transactieverwerking omgerekend in euro tegen de waarde op dat moment. Koersverschillen gaan bij de transactieverwerking ten laste van het resultaat.

RESULTAATBEPALING

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar.

WNT

Voor de uitvoering van de Wet Normering Topinkomens heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT.

Verdeelsleutel voor toerekening van baten en lasten aan museale functies

Bij de functionele exploitatierekening worden de onderstaande verdeelsleutels toegepast:

DIRECTE OPBRENGSTEN: Deze omvatten de entreeopbrengsten, de opbrengsten uit de winkel en het café, opbrengsten van rondleidingen en educatieve programma's en directe sponsoring.

INDIRECTE OPBRENGSTEN: Deze bestaan voornamelijk uit huuropbrengsten. Deze opbrengst wordt aan algemeen beheer toegerekend.

SUBSIDIE OCW: De huisvestingssubsidie wordt toegerekend op basis van een procentuele verdeling, op basis van een inschatting van het gebruik over de museale functies. De subsidie voor de collectiefunctie en de exploitatiebijdrage wordt toegerekend op basis van de uitgaven, inclusief toerekening aan de post algemeen beheer.

OVERIGE SUBSIDIES EN BIJDAGEN: Deze worden aan de functie toegerekend die voor de uitvoering van de gesubsidieerde of medegefinancierde activiteit verantwoordelijk is en daardoor de tegenprestatie levert.

SALARISKOSTEN: De personeelslasten worden toegerekend op basis van het formatieoverzicht.

AFSCHRIJVINGEN: De afschrijvingskosten worden aan de betreffende functie toegerekend.

HUUR: Deze wordt toegerekend op basis van een procentuele verdeling en op basis van een inschatting van het gebruik over de museale functies.

OVERIGE LASTEN: De overige lasten worden, indien mogelijk, door middel van kostenplaatsen aan museumfuncties toegerekend. Algemene kosten, zoals voor het MT, de financiële afdeling, automatisering worden als algemeen beheer gekenmerkt en uiteindelijk over de museumfuncties verdeeld.

TOEREKENING ALGEMEEN BEHEER: De toerekening van het algemeen beheer vindt plaats middels een resultaatafhankelijke toeslag, op basis van de som van de totale baten en lasten per museumfunctie. De rekenmethode wordt door het Handboek OCW voorgeschreven.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiele vaste activa	Beginsaldo	Investerin gen	Afschrijvin gen	Buiten gebruik	Eindsaldo
Aanschafwaarde inventaris	2.053.564	265.632	-	-3.196	2.316.000
- /- Cum. afschrijving	1.236.917	-	183.434	-3.196	1.417.156
Boekwaarde inventaris	816.647	265.632	-183.434	-	898.844
Aanschafwaarde vaste opstelling	277.931	196.727	-	-	474.658
-/- Cum. afschrijving	185.287	-	59.685	-	244.972
Boekwaarde vaste opstelling	92.644	196.727	-59.685	-	229.686
Boekwaarde vaste activa	909.291	462.359	-243.119	-	1.128.530

De grootste aanschaf betrof de activering van de hardware bij de tentoonstelling Cameeën, in de zaal na de entree. Voor deze ruimte zijn, omwille van de veiligheid, ramen en rolluiken geplaatst, waarvan de kosten zijn geactiveerd. Andere investeringen groter dan €15.000 waren een elektrische transportbus, een streaming set voor een AV-studio en extra vitrines voor een expositie over kralen. Vanaf 2018 worden vaste opstellingen geactiveerd. Vaste opstellingen uit de periode 2010-2017 zijn niet geactiveerd en veroorzaken een afwijking tussen de verzekerde waarde en de actuele kostprijs.

Vlottende activa

VOORRADEN

De voorraadwaarde is redelijk stabiel. De wens is een voorraadwaarde van ongeveer €75.000. De voorraadwaarde is gebaseerd op een voorraad telling en de meest recente kostprijs per product. Bij een verkoop wordt de voorraad afgewaardeerd tegen de inkoopprijs. Deze prijs is als last terug te vinden in de exploitatierekening. Voor afgeprijsde artikelen wordt de boekwaarde niet gecorrigeerd. Indien noodzakelijk wordt een voorziening voor incurante voorraad opgenomen. De kostprijs blijft onveranderd, waardoor er een negatieve marge op het product kan ontstaan.

Afwaardering van de voorraad gebeurt na de jaarlijkse winkeltelling. De totale voorraadwaarde wordt berekend door ieder voorradig artikel met aantal en kostprijs te vermenigvuldigen. De opbrengstwaarde van boeken wordt door de boekprijsbinding bepaald, voor andere artikelen bepaalt het museum de verkoopprijs.

VORDERINGEN

In de vorderingen is een bedrag van €109.200 opgenomen voor de aankoop van een Egypte-collectie van de familie Demarée. De collectie is in 2015 met een notariële koop/schenkovereenkomst gekocht voor een bedrag van €546.000, te betalen in tien jaar. In de overeenkomst is opgenomen dat het RMO de jaarlijks verschuldigde termijn geschonken krijgt. De tegenwaarde hiervan, in de vorm van de vordering van de familie Demarée op het RMO, is opgenomen onder langlopende en kortlopende schulden.

Ook voor de notariële koop/schenkovereenkomst van de grootste collectie archeologisch tin in Nederland is een vordering opgenomen. Hiervan is tevens de eerste aflossing verwerkt. Het betreft de nog te verrekenen schenking van €849.980 van wijlen heer H.B. van Wijk welke eind december 2022 is overgegaan op zijn zoon W. van Wijk en nog te verrekenen schenking van €653.120 van mevrouw Van Wijk-Slob. Deze collectie is in 2022 voor een totaalbedrag van €1.878.875 verworven, te betalen in vijf jaar, waarbij de familie Van Wijk jaarlijks een deel aan het RMO schenkt.

Er is voorts een BTW-vordering van €221.193 opgenomen. Onder de overige vorderingen vallen: een bedrag van €39.677 aan omzetvergoeding door cateraar Vermaat; een vordering vanwege de Museumkaart-vergoeding van €62.856; een vordering van €17.540,59 op de VriendenLoterij voor de nog te ontvangen VIPkaartvergoeding over het vierde kwartaal 2022; een vordering van €60.000 op het Mondriaanfonds. Het betreft hun bijdrage aan de tentoonstelling Domitianus; een vordering van €10.000 op het Prins Bernhard Cultuurfonds voor onze tentoonstelling Books that made History; een vordering van €20.000 op het Mondriaanfonds voor onze reizende

tentoonstelling Doggerland; een vordering van €20.058 op een museum in Australië waar de reizende tentoonstelling *Egypt, Land of Discoveries* in 2023 te zien is en bijna €11.000 aan facturen die in 2022 zijn ontvangen en waarvan de kosten betrekking hebben op 2023.

LIQUIDE MIDDELEN

Liquide middelen	2022	2021
Deposito's en spaarrekeningen	15.145.212	14.470.425
Kasgelden	6.868	10.034
Rekening courant	9.164	-39
Saldo per 31 december	15.161.244	14.480.420

De liquide middelen zijn met €680.824 toegenomen ten opzichte van 2021. Dit betreft het uit eigen middelen betalen van iets meer dan 50% van de aanschaf van de cameeën verrekend met de ten opzichte van 2021 gestegen ontvangsten uit publieksinkomsten en de Coronasubsidie.

Eigen vermogen

Eigen vermogen	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo
Algemene Reserve	1.513.360	416	200.000	1.313.776
Bestemmingsfonds Corona	1.049.937	519.200	880.037	689.100
Bestemmingsfonds VriendenLoterij	1.707.537	554.303	1.196.670	1.065.170
Bestemmingsreserve vaste presentatie	1.464.572	860.000	-	2.324.572
Totaal Eigen Vermogen	5.735.406	1.933.919	2.276.707	5.392.618

ALGEMENE RESERVE

De onttrekking van €200.000 uit de algemene reserve betreft een bijdrage aan de aankoop van de cameeën. Het bedrag is afkomstig uit een erfenis in 2021/2022 die geen specifieke bestemming had en daarom indertijd werd toegevoegd aan de algemene reserve. Het vermoedelijk laatste substantiële deel van deze erfenis betrof €60.000, dat begin 2022 is ontvangen. Dit bedrag is verwerkt in het exploitatieresultaat.

BESTEMMINGSFONDS VRIENDENLOTERIJ

Het RMO ontvangt een jaarlijkse bijdrage van €200.000 van de VriendenLoterij. Tevens ontving het RMO €354.303 uit het geormerkt werven. Er is €1.196.670 uit dit bestemmingsfonds onttrokken: €91.670 voor de tentoonstelling Cameeën, €55.000 voor de tentoonstelling Domitianus, €150.000 voor de tentoonstelling Byblos en €900.000 voor de aankoop van de cameeën.

BESTEMMINGSFONDS CORONA (RAOCCC)

In het kader van de RAOCCC is een eenmalige subsidie ter hoogte van €519.200 ontvangen. Het volledige bedrag is opgenomen in een bestemmingsfonds. Uit dit fonds zijn de door Corona ontstane kosten betaald. Daarnaast is er €557.400 ter compensatie van de gedeerde publieksinkomsten plus kostenstijging voor de publieksfunctie onttrokken.

BESTEMMINGSRERVE VASTE PRESENTATIE

Voorafgaand aan de toekomstige vernieuwing van de vaste opstellingen, te beginnen met Archeologie van Nederland (circa 2026), zal het vereiste vermogen €5,7 miljoen dienen te bedragen. Ultimo 2022 bedraagt het weerstandsvermogen voor deze functie circa €4,3 miljoen. De komende drie jaar zal derhalve gemiddeld jaarlijks circa €466.667 aan het weerstandsvermogen toegevoegd dienen te worden. Het vereiste vermogen dat eind 2025 nodig is, is aanzienlijk hoger dan vorig jaar berekend werd. In verband met de oplopende inflatie is het rekenmodel aangepast, waardoor het model vanaf 2022 met variabele inflatie rekt: 8% in 2022, 5% in 2023, 4% in 2024 en daarna stabiel 3%. Hierdoor is er in 2022 niet alleen gespaard, er werd ook extra gereserveerd tot een totaalbedrag van €860.000 om de inhaalslag mogelijk te maken.

RESULTAATBESTEMMING

Het exploitatieresultaat ten bedrage van €-342.788 wordt door dotaties verminderd:

- Een dotatie van €860.000 aan de bestemmingsreserve vaste presentatie, voor de financieringsfunctie van het eigen vermogen.
- Een dotatie aan de voorziening VriendenLoterij Fonds van €554.303, zijnde de van deze loterij ontvangen bedragen.
- Een dotatie van de coronasubsidie aan het Bestemmingsfonds Corona (RAOCCC) ter hoogte van €519.200.

Hier staat tegenover een stijging van het resultaat met €2.276.707 door meerdere onttrekkingen uit de post ten laste van de coronasubsidie, een onttrekking uit het bestemmingsfonds VriendenLoterij en een onttrekking uit de algemene reserve:

- Uit het Vriendenloterijfonds zijn de volgende onttrekkingen gedaan: €900.000 ter financiering van de aankoop van de cameeëncollectie, €150.000 voor de tentoonstelling Byblos, €91.670 voor de tentoonstelling Cameeën in de Muzezaal en €55.000 voor de tentoonstelling Domitianus.
- Uit het bestemmingsfonds Corona zijn de volgende onttrekkingen gedaan: €557.400 ter compensatie van de inkomstenderving van de publieksinkomsten plus kostenstijging door de sluiting, €160.100 als dekking voor de dubbel gemaakte reclamekosten voor de tentoonstelling Domitianus en tot slot €162.537 ter compensatie van corona-gerelateerde kosten.
- Daarnaast is €200.000 uit de algemene reserve onttrokken voor de aankoop van de cameeën. Het bedrag is afkomstig uit een erfenis in 2021/2022.

Aan de raad van toezicht wordt voorgesteld deze dotaties en onttrekkingen goed te keuren en het daaruit resulterende nettoresultaat van €416 aan de algemene reserve toe te wijzen. De in deze jaarrekening opgenomen balans loopt op dit besluit vooruit en toont het toegewezen nettoresultaat als deel van de algemene reserve.

Aankoopfondsen

Aankoop- en andere fondsen	Beginsaldo	Toevoeging	Onttrekking	Eindsaldo
Aankoopfonds	2.740.000	628.122	1.537.266	1.830.856
Aankoopfonds private schenkingen	55.321	11.971	-	67.292
Aankoopfonds Schenningen / Donaties	-	-	-	-
Bibliotheekfonds private schenkingen	50	6.000	-	6.050
Digitaliseringsfonds private schenkingen	10.000	19.000	29.000	-
Educatiefonds private schenkingen	10.175	-	-	10.175
Fondsen op naam	834.368	88.376	379.504	543.240
Mevr. Huss-van Ham fonds	269.000	-	163.471	105.529
Asklepios fonds	50.000	-	50.000	-
Eega van Asklepios fonds	140.000	-	50.000	90.000
Van der Schansfonds voor restauratie en aankoop collectie	90.000	-	50.000	40.000
Barreveldfonds voor opgravingen in Nederland en het mediterrane gebied	11.843	-	5.724	6.119
Kompier-Knoopfonds voor antieke textiel	6.000	2.000	-	8.000
Postma-Boschfonds voor Noordzeearcheologie	9.300	-	-	9.300
Douggafonds	4.000	7.000	5.000	6.000
Niemeijerfonds voor internationale samenwerking	23.077	36	23.113	-
Norma Kok fonds	4.000	4.000	-	8.000
Sigrid van Roode Fonds	2.000	2.000	-	4.000
Fonds Raven-Boissevain	10.000	10.000	-	20.000
Nico en Riekie Bijnsdorp Glasfonds	8.000	4.000	-	12.000
Gildemeester fonds	207.148	-	32.196	174.952
Co Sloof Fonds	-	4.000	-	4.000
Baijens-Thöne Fonds	-	4.000	-	4.000
Stijn Koster/Maja Koster Fonds	-	51.340	-	51.340
Opgravingsfonds private schenkingen	13.725	567	-	14.292
Restauratiefonds private schenkingen	1.621	167	-	1.788
Totaal	3.665.260	754.203	1.945.770	2.473.692

De particuliere donaties bestaan uit twee groepen: fondsen op naam, met doelen die door de schenker ingesteld zijn en periodieke en eenmalige donaties waarbij de donateur een doel heeft aangegeven (aankopen, opgravingen, restauratie, bibliotheek, educatie). Hoewel het museum na de donaties een relatief grote mate van bestedingsvrijheid heeft, willen de donateurs dat hun schenking specifiek wordt ingezet. Dit is de reden dat deze schenkingen als vreemd vermogen in de balans zijn opgenomen en niet als eigen vermogen. Het RMO heeft €628.122 aan het algemene aankoopfonds kunnen toevoegen.

Het RMO heeft €126.081 (zie boven) aan private bijdragen met geormerkte doelen ontvangen, zonder de jaarlijkse vrijval uit eerdergenoemde koop/schenk overeenkomsten. Een van deze schenkingen betreft €19.000 van de heer Van der Luit voor de aankoop van een 3D-scanner. Deze gift is ten gunste gebracht van het digitaliseringsfonds waar de aankoop van de scanner uit is onttrokken. Daarnaast is er €10.387 uit dit fonds onttrokken voor het digitaliseren van dia's. Uit de fondsen op naam is €379.504 onttrokken, dit zijn met name onttrekkingen voor de aankoop van de cameeën. Voor inhoudelijke informatie over de fondsen op naam wordt verwezen naar de paragraaf over private fondsen op naam aan het eind van deze jaarrekening.

Voorzieningen

Voorzieningen	Beginsaldo	Toevoeging	Onttrekking	Eindsaldo
Voorziening Jubileumsuitkeringen	64.332	15.523	2.305	77.550
Voorziening Onderhoud en instandhouding	4.419.007	1.215.112	143.440	5.490.679
Totaal Voorzieningen	4.483.339	1.230.635	145.744	5.568.229

De voorziening groot onderhoud vloeit voort uit het nieuwe huisvestingstelsel. De voorziening is onderbouwd door een meerjarig onderhouds- en instandhoudingsplan (MOIP), dat door Qualis Ingenieurs in 2020 is opgesteld. Het RVB zal vanaf 2023 geen dienstverlening meer aanbieden m.u.v. aan verzamelgebouwen met

meerdere instellingen, zoals het depot aan de Raamsteeg. Met ingang van 2023 wordt het beheer daarom uitgevoerd door Qualis.

Het MOIP van Qualis is getoetst aan het MOIP van het RVB. Het museum heeft besloten tweejaarlijks een MOIP door een derde partij als onafhankelijke check uit te laten voeren. Dat had in 2022 plaats moeten vinden. Omdat het huisvestingssysteem in 2023 opnieuw verandert, is het RMO door OCW opgedragen in 2023 een nieuwe inspectiemeting te laten uitvoeren. Om deze reden is besloten om in 2022 geen inspectie uit te voeren.

Beginbalans	4.419.007	
Subsidie OCW Huisvesting	2.585.966	
<i>Subtotaal</i>		7.004.973
Onttrekking wegen investeringen		
LED armaturen	-3.285	
E-boiler	-17.259	
Airco serverruimte	-5.960	
Vleugelramen en rolluiken P29	-54.850	
Aankleding Muzenzaal	-11.950	
<i>Toevoeging aan egalisatierekening</i>		-93.304
Saldo beginbalans +/- subsidie en investeringen		6.911.669
Onttrekkingen (lasten)		
Kosten te betalen uit Huisvestingssubsidie	-1.479.168	
Toevoegingen (baten)		
Vrijval afschrijvingen uit egalisatierekening OCW		58.178
Eindbalans		5.490.679

De jaarlijkse toevoeging c.q. onttrekking aan de voorziening is het saldo van de huisvestingssubsidie minus de kosten voor huisvesting, onderhoud en instandhouding. Het MOIP is vanwege de hoge en veranderende inflatie in 2022 bijgesteld en werkt nu met variabele inflatie. Op basis van het MOIP (tabel hier onder) is de huidige reserve net niet voldoende. Het RMO heeft van OCW geen middelen ontvangen om de reserve te verhogen.

Jaar	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Saldo (/1.000)	5.719	6.372	6.811	6.843	6.755	5.860	5.475	6.506	7.024	7.924	8.752

Langlopende schulden

Langlopende schulden	Beginsaldo	Toevoeging	Onttrekking	Eindsaldo
Investeringsbijdragen	92.642	-	55.586	37.056
Investeringssubsidies Huisvesting OCW	324.883	163.357	83.387	404.853
Investeringssubsidies	-	1.076.000	10.166	1.065.834
Lening aankoop collectie	109.200	1.878.875	806.150	1.181.925
Reserveren sabbaticals	59.112	30.651	6.675	83.088
Totaal langlopende schulden	585.837	3.148.883	961.964	2.772.756

De langlopende schulden bevatten het deel waarvan de resterende looptijd langer is dan één jaar. Het museum heeft geen schulden aan commerciële kredietverleners.

De onttrekking aan de investeringsbijdragen betreft afschrijvingen van de vaste opstelling.

De investeringssubsidie is met €1.076.000 gestegen. Het museum heeft dit bedrag ontvangen van de VriendenLoterij voor het project Onder Ons dat van 2023 tot en met 2027 zal lopen. In 2022 heeft een onttrekking aan deze gelden plaatsgevonden. Het betreft de dekking van de in 2022 gemaakt voorbereidings- en personeelskosten.

De lening aankoop collectie heeft betrekking op de collecties Demarée en Van Wijk/Van Wijk-Slob, die eerder in deze jaarrekening verantwoord zijn onder de vorderingen.

Het huisvestingsbeleid verlangt dat voor het geactiveerde deel van de instandhoudingsuitgaven een langlopende schuld wordt opgenomen, die gedurende de afschrijvingsperiode van het actief vrij valt ten gunste van het resultaat. Vergelijkbaar wordt omgegaan met de geactiveerde vaste opstellingen. De toevoeging van €163.357 wordt veroorzaakt door de aanschaf van nieuwe activa.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden	2022	2021
Crediteuren	458.239	443.406
Overige Schulden	683.827	379.487
Borg huurders	18.800	18.800
Meerjarig schenkingen 1 jaar als KVV	430.375	54.600
Nog te ontvangen facturen - Aankoop collectie	67.072	-
Nog te ontvangen facturen - Accountantskosten	16.140	-
Nog te ontvangen facturen - Algemeen	28.069	71.115
Nog te ontvangen facturen - Dia-digitalisering	7.955	-
Nog te ontvangen facturen - Opera Pensiero	14.633	-
Nog te ontvangen facturen - RVB	90.000	220.000
Nog te ontvangen facturen - Tentoonstellingen	7.407	7.407
Onterecht ontvangen vergoeding Museumkaart	3.377	-
Onterechte teruggave energiebelasting	-	7.565
Personeel - salaris, pensioen, soc.lasten, e.d.	531.528	405.315
Verplichting aan PAN/AHS	126.669	-
Vooruit ontvangen	337.506	405.560
Totaal	2.137.769	1.633.769

Van het RVB wordt enkel een servicefactuur over het vierde kwartaal verwacht. Op datum van schrijven is deze factuur nog niet ontvangen. Het bedrag is een inschatting op basis van voorgaande facturen.

De post Personeel is mede gestegen doordat er meer uren aan verlof resteren dan in 2021. Ook is de totale salarislust en dus ook de vakantietoeslag gestegen, waardoor een hoger bedrag gespaard dient te worden. Het RMO kreeg de administratie van tien extra medewerkers te verwerken t.o.v. eerdere jaren vanwege het voeren van de administratie van Stichting ArcheoHotspots.

Voor deze stichting is onder de kortlopende schulden een aparte grootboekrekening geopend waarop de vordering van AHS op het RMO zichtbaar is. Het betreft de dotatie van de voor AHS ontvangen BIS subsidie en een onttrekking ter grootte van de door AHS in het boekjaar gemaakte kosten.

Onder de vooruit ontvangen bedragen bevindt zich €141.102 van het MondriaanFonds voor de tentoonstelling Jaar 1000 (2023), €162.000 van hetzelfde fonds voor de expositie Romeinse Villa's (2024) en €34.404 van het Blockbuster Fonds/ VriendenLoterij voor de tentoonstelling Byblos (het deel voor 2023).

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

HUURVERPLICHTING

Vanaf 1 januari 2017 is het RMO verantwoordelijk voor het onderhoud van de gebruikersinstallaties, voor de gebouwgebonden installaties en de gebouwen zelf. Het museum schakelde hiervoor vaak, maar niet altijd, het RVB in. Vanaf 2023 biedt het RVB geen dienstverlening meer aan m.u.v. gebouwen die door meerdere instellingen gedeeld worden, zoals het depot aan de Raamsteeg. Vooruitlopend op een schriftelijke bevestiging is er echter een mondelinge overeenkomst dat de huidige dienstverleningsovereenkomst met een jaar verlengd

wordt. Per 1 januari 2023 wordt het onderhoudsbeheer onder verantwoordelijkheid van het RMO uitgevoerd door ingenieursbureau Qualis.

De huurprijzen hebben drie componenten: afschrijving, rente en een opslag. Afschrijving en rente worden niet geïndexeerd en zijn gebaseerd op de financieringslasten van het RVB. De opslag bedroeg €8,23 per vierkante meter vloeroppervlakte en dekt zakelijke lasten, heffingen, risico's die bij het RVB verblijven en personele kosten van het RVB af. De opslag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de Consumentenprijsindex Algemeen. De huurcontracten met het RVB liepen per ultimo 2022 uit, maar zijn voor een jaar verlengd. Gedurende 2023 worden nieuwe overeenkomsten afgesloten. Het RMO huurt 14.089 m². Voor de dienstverleningsovereenkomst met het RVB geldt een basis van €14,00 (prijspeil 2017) per m² vloeroppervlakte. Dit wordt jaarlijks geïndexeerd en bedroeg in 2022 €15,91. De bedragen voor 2022 zijn op basis van ontvangen facturen. De factuur voor het 4^e kwartaal is nog niet betaald vanwege onduidelijkheden en mogelijke fouten in de factuur. Het RMO en het RVB zijn hierover in gesprek. De bedragen die ter discussie staan zijn klein. In totaal gaat het om een bedrag van waarschijnlijk niet meer dan €5.000.

Rapenburg	2022	2023
Afschrijving	141.156	Nog onbekend
Rente	22.465	Nog onbekend

Raamsteeg	2022	2023
Afschrijving	93.664	Nog onbekend
Rente	5.426	Nog onbekend

PENSIOENREGELING

Het RMO heeft een collectieve middelloon pensioenregeling. Deze is afgesloten bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) en kwalificeert als een directe bijdrageregeling. De opgebouwde rechten worden jaarlijks gefinancierd. De dekkingsgraad van PFZW was 109.2% per 31 december 2022.

De looptijd van de pensioenovereenkomst is tien jaar vanaf 1 januari 2021. Tenzij het RMO uiterlijk zes maanden voor het aflopen van de overeenkomst aangetekend opzegt, wordt de overeenkomst telkens voor tien jaar verlengd. Bij tussentijdse opzegging is het RMO PFZW een vergoeding verschuldigd.

INSTELLINGSSUBSIDIE BASISINFRASTRUCTUUR EN ERFGOEDWET

Het Ministerie van OCW heeft voor de periode 2021/2024 op Prinsjesdag 2020 subsidiëring toegezegd. Inclusief loon- en prijsbijstellingen ontwikkelt zich dit als volgt:

	Culturele basis- infrastructuur (BIS)	Erfgoedwet huisvesting	Erfgoedwet collectiebeheer	Totaal
2021	3.966.083	2.457.629	918.440	7.342.152
2022	4.111.147	2.585.966	952.033	7.649.146
2023	4.111.147	Nog onbekend	Nog onbekend	Nog onbekend
2024	4.111.147	Nog onbekend	Nog onbekend	Nog onbekend

Op de toegezegde subsidies is wet- en regelgeving van toepassing, die door de overheid gepubliceerd wordt. Dit betreft o.a. een meldingsplicht en verplichtingen aangaande planmatig beleid, onderhoud en investeringen. Voor zover bekend voldoet het museum aan alle opgelegde verplichtingen. Voor de ontvangen subsidies dient jaarlijks voor 1 april een aanvraag tot vaststelling van de subsidie te worden ingediend bij OCW. Deze jaarrekening is onderdeel van de eindverantwoording en daarmee de vaststellingsaanvraag.

OVEREENKOMST VRIENDENLOTERIJ

In 2019 heeft de BankgiroLoterij (tegenwoordig VriendenLoterij) zijn partnerovereenkomst met het RMO verlengd tot en met 2023. De VriendenLoterij keert jaarlijks een vast bedrag van €200.000 aan het RMO uit en een variabel bedrag, dat afkomstig is uit het geormerkt werven.

Toelichting op de categoriale exploitatierekening

De onderstaande toelichtingen zijn ook van toepassing op de functionele exploitatierekening.

Publieksinkomsten binnenland

Hier worden de opbrengsten uit de kaartverkoop en de opbrengsten van de museumwinkel verantwoord. Het museum was ruim elf maanden geopend en grotendeels dicht in januari. Het bezoek voor kinderen en alle scholieren is sinds 1 juli 2022 gratis geworden. Hierdoor geldt de bezoeksvergoeding van de Museumkaart enkel voor volwassenen. Deze is derhalve bijgesteld naar 50% van €14,-. In de museumwinkel zijn met name boeken en stationary (souvenirs) populair gebleken. De catalogi bleven qua verkoopcijfers op hetzelfde peil als in 2021.

Publieksinkomsten Buitenland - Tentoonstellingen

Hier worden de opbrengsten verantwoord van de verkoop van de tentoonstelling *Egypt: land of Discoveries* aan opeenvolgend de Tokyo Shimbun in Japan (acht locaties), Dong-A-Ilbo in Korea en het Western Australian Museum (namens drie musea) is verkocht. Na de sluiting in de zomer van de laatste venue in Japan reisde de expositie naar Seoel, Korea. In 2023 gaat de tentoonstelling naar Australië.

De basis van de gefactureerde en geboekte bedragen wordt gevormd door de contracten van RMO met de verschillende partners. De geboekte omzet in 2022 is echter op basis van de projectvoortgang. De omzet is verdeeld over de venues op basis van betaalde en nog te ontvangen *fees*. De omzet van 2022 is hoger dan verwacht omdat de omzet uit Korea volledig ten gunste van 2022 is gebracht. Daarnaast is een vordering op het Western Australian Museum opgenomen, naast het van hen reeds ontvangen bedrag.

Overige directe inkomsten

Het feit dat het museum bijna het gehele jaar geopend was, heeft gezorgd voor hogere inkomsten dan in 2021. De hoogste inkomsten kwamen uit zaalverhuur voor een studiedag Middeleeuwen en twee avonden waarbij het museum podium was voor de perspresentatie van de musical *Aida*.

Indirecte opbrengsten

Het betreft hier hoofdzakelijk de ontvangen bedragen voor de verhuur van een deel van Rapenburg 26. Andere grote posten betreffen de winstuitkering die RMO van Vermaat ontvangt voor de huur van het museumcafé en de daar aan verbonden inkomsten omtrent gas/water/licht en de afschrijvingskosten van de verbouwing van het café. Nieuw is de servicefee die RMO van Stichting ArcheoHotspots ontvangt.

Bijdragen uit private middelen – Particulieren/vrienden

Deze post bevat de eerste aflossing van 20 procent van de in de administratie opgenomen koop-schenkovereenkomst met de familie Van Wijk van een archeologische collectie tinnen voorwerpen. Deze post is ook terug te vinden bij de kosten aankoop collectie. Daarnaast mocht het RMO het laatste deel uit de erfenis van de heer Robben ontvangen, dit betreft €60.000.

Bijdragen uit private middelen – Fondsen

Het RMO ontving €2.500.000 van de Vereniging Rembrandt voor de aankoop van de cameeën en is de vereniging zeer erkentelijk voor hun gulle bijdrage.

Bijdragen uit private middelen - Goede doelen loterijen

Deze post bevat twee bijdragen van de VriendenLoterij: de reguliere jaarlijkse bijdrage van €200.000 en de fluctuerende jaarlijkse bijdrage uit het geoormerkt werven. De reguliere bijdrage is toegezegd tot en met 2023. Daarnaast heeft het museum €1.076.000 van de VriendenLoterij ontvangen voor het komende project *Onder Ons*. Dit totaalbedrag is vanuit de bank direct geboekt op de langlopende schulden. Hieruit is in 2022 een bedrag vrijgevallen dat gelijk is aan de kosten uit 2022 (€10.166). Dit bedrag is ten gunste gebracht van de private middelen.

Daarnaast 50% van de van het BlockBusterFonds ontvangen gelden voor *Byblos* ten gunste van 2022 gebracht. De rest is voor 2023. Het bedrag voor 2022 is €34.404.

Personeelslasten

Personeelslasten	2022	2021
Overige personeelslasten	345.063	141.759
Pensioenlasten	322.472	287.532
Salaris	3.068.094	2.740.180
Sociale lasten	503.686	432.302
Werkkosten	25.154	36.788
Totaal	4.264.470	3.638.560

Eind 2022 waren er 54,84 fte (2021: 53,26) bij het RMO in dienst. Er zijn een aanzienlijk aantal nieuwe publieksdienstmedewerkers aangenomen en ingewerkt. Deze medewerkers hebben in eerste instantie een tijdelijk contract.. In de bibliotheek zijn veel wisselingen van vrijwilligers geweest. Na de coronasluitingen hadden enkele oudgedienden hun vrijwilligerscontract opgezegd. Vanuit de vriendenvereniging RoMeO hebben zich nieuwe vrijwilligers aangediend.

Specificatie personeelslasten	2022		Begroting 2022		2021	
	€	fte	€	fte	€	fte
Waarvan vast contract	3.717.147	45,6	3.394.289	44,7	3.335.358	47,9
Waarvan tijdelijk contract	547.323	9,3	461.999	13,0	303.202	5,4
Waarvan inhuur		0	0	0		0
Personeelslasten totaal	4.264.470	54,8	3.856.288	57,7	3.638.560	53,3
Vrijwilligers		aantal		aantal		aantal
Vrijwilligers : fte		3,2		3,5		1,4
Vrijwilligers : personen		45		45		51

Huisvestingslasten

De directe huisvestingslasten waren €1.392.861 lager dan het ontvangen bedrag voor de huisvestingssubsidie. Per saldo is echter €1.071.672 toegevoegd aan de voorziening. Het verschil wordt veroorzaakt door uit de huisvestingssubsidie bekostigde investeringen en gedeeltelijk gecompenseerd door vrijval van afschrijving van investeringen in eerdere jaren.

Aankopen

Door de aankoop van de cameeën waren de lasten voor collectieaankopen fors hoger dan in 2021. Deze aankoop werd gefinancierd met een bijdrage van €2.500.000 van de Vereniging Rembrandt, €900.000 uit het bestemmingsfonds VriendenLoterij, een onttrekking uit het aankoopfonds van €1.537.266, €200.000 uit de algemene reserve (erfenis Dhr. Robben), de decennia opgespaarde rente van het Gildemeesterfonds (€32.196) en onttrekkingen uit verschillende fondsen op naam: €150.000 uit het HussFonds, €50.000 uit het Van der Schansfonds, €50.000 uit het Eega van Asklepiosfonds en €50.000 uit het Asklepiosfonds.

Overige lasten

Overige lasten	2022	2021
Advieskosten	109.025	93.763
Algemene kosten	561.601	55.522
Kantoorkosten	1.651.328	989.036
Kosten ontwerp en opbouw tentoonstellingen	970.715	963.230
Kostprijsverkoop museumwinkel	283.069	184.867
Totaal	3.575.738	2.286.419

De overige lasten zijn sterk gestegen ten opzichte van 2021. Dit wordt voor een klein deel veroorzaakt door een hogere kostprijs van winkelverkoop, maar met name door hogere kantoorkosten, voornamelijk bij de

productie tentoonstellingen (hogere kosten, transporten en verzekeringen) en een flinke stijging van de algemene kosten. Over de algemene kosten loopt de dotatie aan de balans van de voor AHS ontvangen BIS subsidie, evenals de vrijval ten gunste van de door hen gemaakte kosten.

Verschillen ten opzichte van de begroting

De begroting van de categoriale exploitatierekening is het belangrijkste planningsinstrument. De jaarbegroting is een secundair managementinstrument, in combinatie met de prognoses. De drie voornaamste afwijkingen tussen begroting en realisatie zijn:

- Voor de aankoop van de cameeën heeft het RMO €2.500.000 van de Vereniging Rembrandt ontvangen. Mede door deze bijdrage zijn de baten ruim vier miljoen hoger dan in 2021 (€11.289.001) en ruim vijf miljoen hoger dan begroot (€10.162.643).
- De tentoonstelling in Japan heeft meer opgeleverd dan begroot, door de consequenties van het principe *percentage of completion*.
- De aankoop van de cameeën heeft het museum ruim 5,4 miljoen euro gekost. Deze aankoop en dus stijging van kosten was niet begroot.

Toelichting op de functionele exploitatierekening

In het Handboek OCW worden de termen Publieksactiviteiten en Collectiebeheer gebruikt. In deze jaarrekening wordt meestal Publieksfunctie en Collectiefunctie geschreven. De betekenis is identiek.

Baten

Directe inkomsten worden op basis van de aard der inkomsten toegewezen. In de regel leidt dit tot een toewijzing aan de publieksfunctie. Indirecte inkomsten worden op basis van de aard der inkomsten toegewezen. Wanneer dit niet mogelijk is, worden ze toegewezen aan algemeen beheer. Bijdragen uit private en publieke middelen zijn naar de aard toegewezen.

De OCW-subsidie voor publieksactiviteiten (BIS) komt ten gunste van de publieksfunctie. Vergelijkbaar geldt dat de subsidie OCW, onderdeel collectiebeheer, volledig aan de collectiefunctie is toegewezen.

De huisvestingsubsidie is op basis van vierkante meters verdeeld. De publieksfunctie benut 5.810m² van de totale 14.089m² vloeroppervlakte. De collectiefunctie benut 7.881m² en de rest is algemeen beheer.

Lasten

Met uitzondering van kostenplaatsen die gerelateerd zijn aan huisvesting, zijn alle kostenplaatsen toegewezen aan de publieksfunctie, de collectiefunctie of aan het algemene beheer. Huisvesting-kostenplaatsen zijn verdeeld naar rato van het vloeroppervlak. Algemeen beheer bevat de lasten voor directie/management, ICT, P&O, secretariaat en financiën. Dit wordt verhoogd met een toewijzing van circa 1% van de huisvestingslasten. Alle andere lasten zijn direct aan de publieks- of collectiefunctie toegewezen.

Subsidiering Collectiefunctie door Publieksfunctie

De functionele exploitatierekening toont aan dat de collectiefunctie voor een bedrag van €4.220.317 door de publieksfunctie gesubsidieerd wordt. Indien de aankoop van de cameeën buiten beschouwing wordt gelaten, dan worden de baten verminderd met €2.500.000 (bijdrage van de Vereniging Rembrandt) en de lasten verminderd met €5.469.462 (aankoopprijs). Dit brengt de totale baten op €3.029.090 en de lasten op €4.279.944. Voor een adequate uitvoering van de collectietaken die door de Erfgoedwet worden opgedragen, ontbreekt dan een bedrag van €1.250.854.

WNT verantwoording

De Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (hierna: WNT) is bekrachtigd in het besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en in de regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, beden gedateerd 26 februari 2014.

Het bezoldigingsmaximum is €216.000. Het individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang en duur van het dienstverband, waarbij de omvang nooit groter is dan 1 fte.

Bezoldiging directeur

bedragen x €1	W. Weijland
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling 2022	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	126.102
Beloningen betaalbaar op termijn	16.047
<i>Bezoldiging</i>	<i>142.149</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	216.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	Nvt
Totaal bezoldiging	142.149
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	Nvt
<u>Gegevens 2021</u>	
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1
<u>Bezoldiging 2021</u>	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	126.102
Beloningen betaalbaar op termijn	15.175
<i>Bezoldiging</i>	<i>141.277</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	209.000
Totaal bezoldiging 2021	141.277

Honoraria toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2022						
	Dhr C. Stolker	Dhr M. van den Tweel	Dhr M.J. Versluys	Mevr. C. Hijmans van den Bergh	Mevr A. van Geel	Mw D. Jironet Loewe
Functie(s)	Voorzitter	lid	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functie	01/01 - 31/12	idem	idem	idem	idem	idem
Bezoldiging		€ 2.706	€ 1.804	€ 3.023	€ 1.804	€ 1.195
Individueel toepasselijk bezoldigings-maximum	€ 32.400	€ 21.600	€ 21.600	€ 21.600	€ 21.600	€ 21.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	Nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	Nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2021						
Functie(s)	Voorzitter	lid	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functie	01/09 - 31/12	idem, tussen 01/06 -31/08 wnd voorzitter	01/01 - 31/12	idem	idem	idem
Bezoldiging	€ 0	€ 4.528	€ 4.180	€ 4.180	€ 4.180	€ 4.180
Individueel toepasselijk bezoldigings-maximum	€ 10.479	€ 22.761	€ 20.900	€ 20.900	€ 20.900	€ 20.900

De raad van toezicht wordt vergoed conform een vacatiegeldregeling waarin de vergoeding van eventuele gemaakte onkosten die verband houden met de werkzaamheden waarvoor het vacatiegeld wettelijk is geregeld, is verdisconteerd. De vergoedingen voor een bijgewoonde vergadering zijn afgeleid van het 'Besluit vergoedingen adviescolleges en commissies'. Dit besluit verwijst naar het maximum van salarisschaal 18 van bijlage B van Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984. Tot een vergadering worden gerekend de middels notulen vastgelegde vergaderingen van de raad als geheel, alsmede vergaderingen van de structurele remuneratiecommissie, auditcommissie en de niet-structurele benoemingscommissie.

Verantwoording bezoldiging directeur

Conform het verzoek van het CBF (Centraal Bureau Fondsenwerving) zijn de navolgende gegevens omtrent de bezoldiging van de directeur opgenomen. Op deze gegevens is een BSD-score van 465 van toepassing. De bezoldiging ligt onder het maximumbedrag dat van toepassing is bij deze score.

Bezoldiging gespecificeerd volgens beloningsregeling goede doelen organisaties	
Jaarinkomen	
Brutoloon/salaris	107.895
Vakantiegeld	9.056
Vaste eindejaarsuitkering	3.849
Vakantiedagen	nvt
Totaal	120.800
Belaste vergoedingen/bijtellingsen	5.303
Pensioenlasten (wg deel)	16.047
Pensioencompensatie	nvt
Overige beloningen op termijn	nvt
Uitkeringen beëindiging dienstverband	nvt
Totaal bezoldiging 2022	142.149

Jaarrekening 2022

Goedkeuring en vaststelling

De jaarrekening 2022 van de Stichting Rijksmuseum van Oudheden, zoals opgenomen in dit rapport is door de raad van toezicht op 24 maart 2023 goedgekeurd en aansluitend door de directie vastgesteld.

Namens de raad van toezicht

Carel Stolker

Marc van den Tweel

Annemarie van Geel

Cateautje Hijmans van den Bergh

Disa Jironet

Miguel John Versluys

Namens de Stichting Rijksmuseum van Oudheden

Wim Weijland
Directeur-bestuurder

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Invloed van de Coronapandemie op de continuïteitsaannname

De coronapandemie lijkt nog enkele jaren tot structureel lagere bezoekerscijfers te leiden, maar niet van dien aard dat de continuïteit van het museum erdoor beïnvloed wordt.

Inflatie

De aanhoudende inflatie zorgt voor onzekerheid wat betreft toekomstige inkomsten en kosten. Daarom is voor 2023 behoudend begroot.

Overig

Eind 2022 is mevrouw Elisabet Huss overleden. Eind januari is door de executeur testamentair bekend gemaakt dat het RMO in het testament genoemd wordt voor €600.000. Het is nog onbekend of hier nog heffingen over betaald moeten worden omdat de afwikkeling van het testament plaatsvindt in het Verenigd Koninkrijk.

Private fondsen op naam

Het RMO is private donoren bijzonder erkentelijk voor alle bijdragen, zowel klein als groot. Hieronder worden de fondsen op naam beschreven. Tevens is er een vermelding van de projecten en aankopen waaraan uit de fondsen bijdragen zijn geleverd. Er was een groeiend animo voor het opzetten van fondsen op naam.

Elisabet Huss Fonds

Mevrouw Huss doneerde in diverse jaren bedragen bedoeld voor aankoop van objecten, bibliotheekboeken en collectie-onderzoek. Uit dit fonds is €150.000 onttrokken voor de aankoop van de cameeën en €13.471,36 voor de aankoop van bibliotheekboeken. Mevrouw Huss is eind 2022 overleden en wij herdenken haar in dankbaarheid.

Van der Schans Fonds

In 2016 ontving het museum uit de erfenis van Marinus Willem van der Schans een bedrag van €100.000, bedoeld voor aankoop en restauratie van voorwerpen. Aan dit fonds is €50.000 onttrokken voor de aankoop van de cameeën.

Asklepios Fonds

In 2017 is een schenking ontvangen van €50.000 ten behoeve van de aankoop van Egyptische of Etruskische voorwerpen. De overleden schenker van dit fonds wenste anoniem te blijven. Alle gelden uit dit fonds zijn in 2022 onttrokken voor de aankoop van de cameeën.

Eega van Asklepios Fonds

De schenker van het Asklepios Fonds schonk, eveneens in 2017, een bedrag van €150.000 ten behoeve van de aankoop van Griekse en Etruskische voorwerpen. Hij droeg het fonds op aan zijn overleden echtgenote. Aan dit fonds is €50.000 onttrokken voor de aankoop van de cameeën.

Drs. W. Barreveld Fonds

Mevrouw Barreveld schonk in 2017 een bedrag van €10.000, bedoeld voor financiële ondersteuning van opgravingen, met een voorkeur voor steunverlening voor studentendeelname. Er is €5.724 aan dit fonds onttrokken voor studentendeelname aan de opgraving in Sakkara, Egypte.

Dhr. en mevr. Postma-Bosch Fonds

Wijlen de heer en mevrouw Postma creëerden dit fonds in 2017, bedoeld voor activiteiten op het gebied van prehistorische Noordzeearcheologie. Er zijn geen onttrekkingen gedaan.

Dhr. en mevr. Knoop-Kompier Fonds

De heer en mevrouw Knoop-Kompier richtten in 2019 dit fonds op, bedoeld voor ondersteuning van antiek textiel in de breedste zin. Het betreft een periodieke schenking van €2.000 gedurende tien jaren. Er zijn geen onttrekkingen gedaan.

Dhr. B.W.J. Niemeijer Fonds

Uit de nalatenschap van de heer Niemeijer werd een bedrag ontvangen voor internationale samenwerking in de breedste zin des woord. Het volledige fonds (€23.112,95) is aangewend ten gunste van de tentoonstelling Byblos.

Dougga Fonds

Dit fonds voor educatie in brede zin is in 2021 opgericht. Het betreft een periodieke schenking van €2.000 per jaar. De schenkers wensen anoniem te blijven. Het RMO ontving een aanvullende schenking van €5.000, bedoeld om via marketing en communicatie meer scholieren naar het museum te trekken. Hieraan is de extra storting ook besteed met een positief resultaat.

Nico en Riekje Bijnsdorp Glas Fonds

Dit fonds betreft een periodieke schenking van €4.000 per jaar, gedurende vijf jaar, voor de aankoop, instandhouding en studie naar glas in de Oudheid. Aan dit fonds zijn geen onttrekkingen gedaan.

Sigrid van Roode Fonds

Dit fonds betreft een periodieke schenking van €2.000 gedurende tien jaar. Het fonds is bedoeld voor publicaties over archeologische sieraden. Aan dit fonds zijn geen onttrekkingen gedaan.

Norma Kok Fonds

Dit fonds betreft een levenslange periodieke schenking van €4.000 per jaar voor aankoop en restauratie van voorwerpen uit de Nederlandse archeologie. Er zijn geen onttrekkingen gedaan.

Dhr. en mevr. Raven-Boissevain Fonds

Dit fonds betreft een periodieke schenking van €10.000 per jaar gedurende vijf jaar en is bedoeld voor restauratie, met een lichte voorkeur voor Egyptische objecten. Aan dit fonds zijn geen onttrekkingen gedaan.

Co Sloof Fonds

Dit fonds betreft een periodieke schenking van €4.000 per jaar gedurende vijf jaar en is bedoeld voor aankoop, onderzoek, restauratie en presentatie van de Romeinse en klassieke oudheid. Aan dit fonds zijn geen onttrekkingen gedaan.

Baijens-Thöne Fonds

Dit fonds betreft een periodieke schenking van €4.000 per jaar gedurende vijf jaar en is bedoeld voor de Egypte-collectie in brede zin. Aan dit fonds zijn geen onttrekkingen gedaan.

Stijn en Maja Koster Fonds

Dit fonds betreft een eenmalige schenking €51.340 en mag aangewend worden voor restauratie van papyri. Er zijn aan dit fonds nog geen onttrekkingen gedaan.

Aankoopfonds particuliere schenkingen

Aan dit fonds is €11.971 toegevoegd aan eenmalige en periodieke schenkingen. Er zijn geen middelen uit het fonds onttrokken.

Restauratiefonds, bibliotheekfonds, educatiefonds

Aan de leden van de vriendenvereniging wordt sinds 2017 regelmatig gevraagd of zij het museum éénmalig met kleine bedragen of periodiek willen ondersteunen. Hen wordt gevraagd of zij hiervoor een specifieke doelstelling hebben. Er is €6.000 toegevoegd aan private schenkingen aan het bibliotheekfonds toegevoegd. Voor het restauratiefonds is €167 aan private schenkingen ontvangen.

Opgravingsfonds

Dit fonds is opgericht in het jubileumjaar 2018 voor kleine eenmalige donaties vanuit de vriendenvereniging. Er is €567 aan private schenkingen ontvangen.

Digitaliseringsfonds

Het RMO ontving een schenking á €19.000 voor de aanschaf van een 3D-scanner. De scanner kostte €18.613,50 en is met middelen uit dit fonds aangeschaft. Daarnaast is er €10.386,50 uit het fonds onttrokken voor de digitalisering van dia's uit het fotoarchief. Hiermee is het saldo van het digitaliseringsfonds eind december 2022 €0,-.

Legaat Gildemeester

Het legaat Gildemeester is door het Ministerie van Financiën in 2015 overgedragen. Dit betreft een bedrag van €174.952 dat is toegevoegd aan de fondsen op naam. Deze dotatie is niet vrij opneembaar, omdat volgens het testament uit 1928 alleen het rendement op het vermogen aangewend mag worden voor aankopen. Er is een opneembaar bedrag van €32.196 aan jarenlang opgebouwde rente beschikbaar. Deze rente is aangewend voor de aankoop van de cameeën.

Prestatieverantwoording

	2021	(Groei)doel naar 2024	2021
Tentoonstellingen	14	12	12
Totaal bezoek	169.372	180.000	86.226
Reguliere bezoeken	145.690		77.776
<i>Waarvan gratis kinderen < 5 jaar</i>	<i>1.493 (0,9%)</i>		<i>829 (1%)</i>
<i>Waarvan gratis kinderen 5-18 jaar</i>	<i>6.654 (3,9%)</i>		<i>1.068</i>
<i>Waarvan gratis studenten (mbo/hbo/wo)</i>	<i>8.324 (4,9%)</i>	5.000	<i>78.706</i>
<i>Waarvan gratis volwassenen (ontvangsten)</i>	<i>10.087 (6%)</i>		<i>1.547</i>
<i>Waarvan betaald</i>	<i>119.132</i>		<i>0</i>
Bezoeken Primair Onderwijs	8.374	10.000	2.827
Bezoeken Voortgezet Onderwijs	13.670	12.500	0
Bezoeken mbo (onder schooltijd)	1.638		4.076
Deelname digitale activiteiten	29.283	niet gesteld	37.644
Videolesen Primair Onderwijs	2.430		5.015
Videolesen Voortgezet Onderwijs	1.171		1.868
Livestreamrondleidingen volwassenen	424		865
Overige activiteiten	25.258		29.896
Website			
Bezoeken website	690.395	600.000	628.888
Unieke bezoekers website	428.761	350.000	365.643

	2022	2022	Doel	Doel	2021	2021
	Activiteiten	Deelnemers	Activiteiten	Deelnemers	Activiteiten	Deelnemers
Overige activiteiten						
Schoolgebonden activiteiten:	74	1.451	niet gesteld	niet gesteld	37	798
<i>Waarvan PO</i>	<i>5</i>	<i>97</i>	<i>niet gesteld</i>	<i>niet gesteld</i>	<i>2</i>	<i>36</i>
<i>Waarvan VO</i>	<i>10</i>	<i>334</i>	<i>niet gesteld</i>	<i>niet gesteld</i>	<i>5</i>	<i>162</i>
<i>Waarvan MBO/HO</i>	<i>59</i>	<i>1.020</i>	<i>niet gesteld</i>	<i>niet gesteld</i>	<i>30</i>	<i>600</i>
Openbare activiteiten	622	55.087	niet gesteld	niet gesteld	272	36.035
Totaal overige activiteiten	696	56.538	niet gesteld	niet gesteld	309	36.833

Toelichting op de Prestatieverantwoording

Het aantal schoolgebonden activiteiten is gespecificeerd naar onderwijstype. Het aantal bezoekers is exclusief de bezoekers aan tentoonstellingen die het RMO buiten Leiden heeft gemaakt, maar inclusief het online bezoek.

Bijlagen

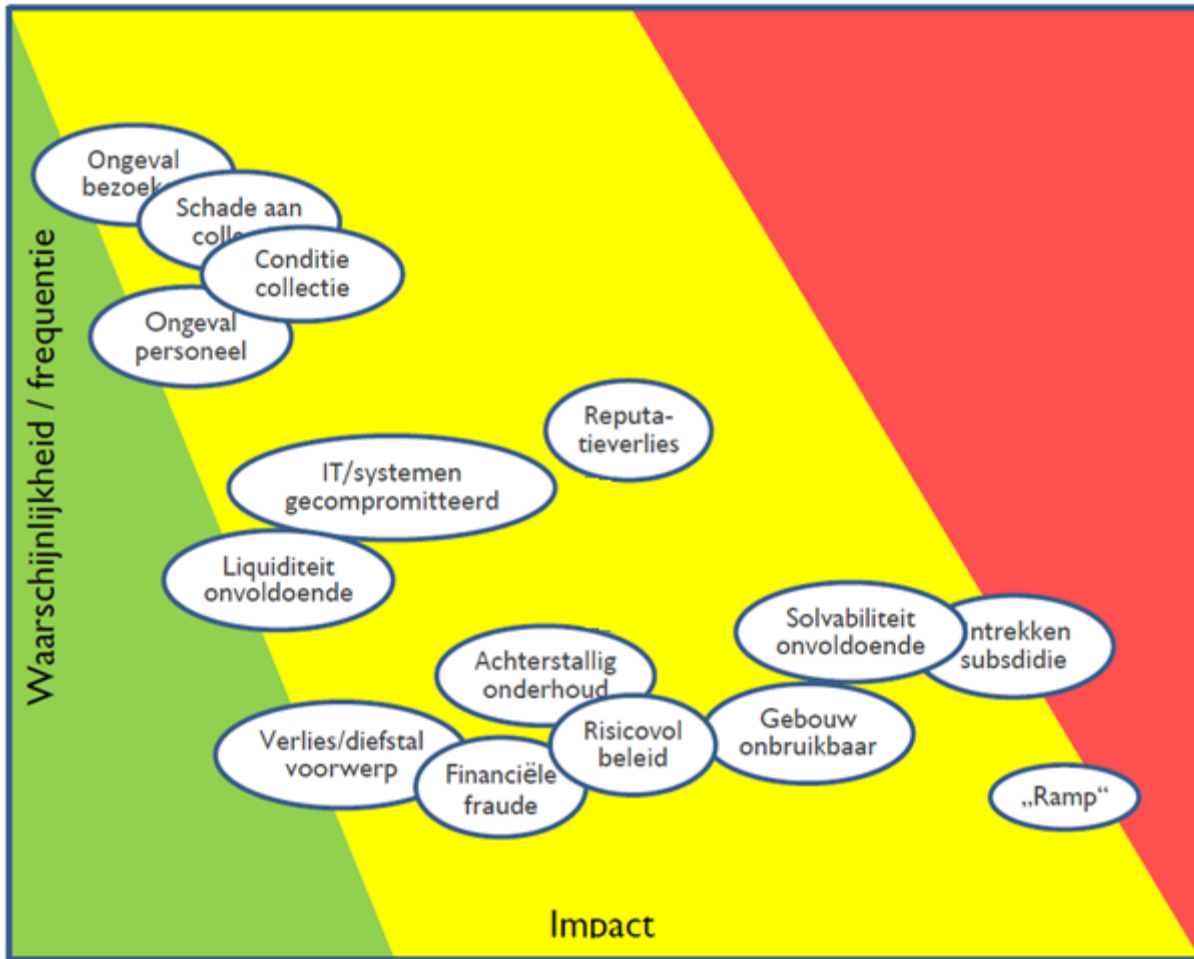
Bijlage I – Interne fraude- en risicoanalyse

Eind 2022 is een nieuwe en complete risicoanalyse gemaakt, waarbij eerdere analyses als uitgangspunt dienden. Hierbij heeft frauderisico extra aandacht gekregen. Cyberrisico en het risico van hoge inflatie zijn nu in de risicoanalyse opgenomen.

De risico's zijn gerangschikt naar twee criteria: ten eerste hoe waarschijnlijk het is dat een risico zal optreden en/of met welke frequentie dit optreedt; ten tweede wat de impact is voor de organisatie, indien het risico daadwerkelijk aan de orde is. Beide dimensies kennen een laag-middel-hoog indeling. Laag/laag betekent dat het risico zelden voorkomt of/en de kans te verwaarlozen is. Wanneer het optreedt, kunnen de gevolgen eenvoudig verwerkt worden. Hoog/hoog betekent dat het risico regelmatig kan optreden en het voortbestaan van het museum dientengevolge in gevaar kan komen. Vervolgens is onderzocht welke beheersmaatregelen de risico's beperken c.q. acceptabel maken.

Het RMO kent een 'geen verrassingen' beleid, dat zich uit in een conservatieve bedrijfsvoering. Dit is zichtbaar in onderstaande risico-inventarisatie: Twee risico's kunnen het voortbestaan bedreigen: een ramp treft de gebouwen of de overheid stopt de subsidieverlening om politieke redenen. Beide risico's zijn onwaarschijnlijk en realistische beheersmaatregelen zijn niet mogelijk. Er is geen andere mogelijkheid dan het accepteren van deze risico's.

In onderstaand schema zijn de risico's samengevat. Zo kan bijvoorbeeld 'onvoldoende liquiditeit' het gevolg en de optelsom zijn van individuele risico's (slechte planning en analyse, subsidieaanvraag niet tijdig ingediend etc.). Daarnaast hebben sommige risico's een domino-effect die in de grafiek niet getoond wordt, maar die het management wel in haar beleid meeneemt.

Op de volgende pagina's worden de beheersmaatregelen voor bovenstaande risico's behandeld. De beheersmaatregelen hebben tot doel de impact van een optredend risico te minimaliseren, zodat het restryco acceptabel is.

<i>Risico: Financiële fraude/ bestaande beheersmaatregelen:</i>	<i>Inschatting november 2022</i>
<ul style="list-style-type: none"> De jaarrekening wordt door een onafhankelijke accountant gecontroleerd en goedgekeurd. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Het vier ogen-principe: Het fiatteren van rekeningen gebeurt door minstens twee medewerkers (budgethouder en MT-lid). Het daadwerkelijk fiatteren aan de bank om rekeningen te betalen, wordt door twee MT-leden gedaan. In geval van hun afwezigheid is er één extra medewerker die betalingen mag uitvoeren. Bij iedere betalingsbatch controleren de MT-leden steekproefsgewijs bij 10% van de facturen de bankrekeningnummers. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Tijdens de voorbereiding van de begroting en de prognoses worden alle kostenplaatsen door de directeur, het hoofd bedrijfsvoering en de controller gezamenlijk op het niveau van individuele boekingen geanalyseerd. Als het vier ogen-principe niet zou hebben gewerkt, omdat er desondanks toch niet-legale betalingen zijn gedaan, bijvoorbeeld door samenwerking van minstens twee medewerkers, garandeert deze beheersmaatregel dat wezenlijke onterechte betalingen alsnog opvallen en actie ondernomen kan worden. 	Geen verandering (gebeurde al in de praktijk, nu toegevoegd in analyse)
<ul style="list-style-type: none"> Volledigheid van bijdragen: Door MT-leden wordt in hun vergadering gemeld welke subsidies, fondsen en private bijdragen door wie en voor welk project zijn geworven (ondergrens €1.000), alsmede een indicatie in welk boekjaar de inkomsten en uitgaven vallen. Dit deel van de MT-notulen gaat naar de financiële administratie als basis voor de boeking. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> De knelpunten in functiescheiding worden door het Hoofd Financiën en Bedrijfsvoering in het oog gehouden. Het MT is van mening dat hiermee het risico dat door onvoldoende functiescheiding veroorzaakt wordt, voldoende beperkt blijft. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Naast de directie is er een raad van toezicht, waarbij een auditcommissie belast is met financiën. Hierover is periodiek overleg met het management. Dit verkleint de kans op management override. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Periodiek wordt bekeken of de aanbestedingsgrenzen niet zijn overschreden. Indien dat het geval zou zijn, wordt gedocumenteerd wat de overwegingen zijn. 	Geen verandering

Risico's anders dan frauderisico:

<i>Risico: Schade aan collectie/ bestaande beheersmaatregelen:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Er zijn algemene voorwaarden met betrekking tot het bekijken, niet aanraken en fotograferen van objecten. Deze voorwaarden zijn op een tekstbord bij de entree voor bezoekers leesbaar. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> De beveiliging van voorwerpen en transporten houdt rekening met de attractiviteit en kwetsbaarheid van het materiaal. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Er is een Collectie Hulp Verlening plan (CHV). 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> In het bedrijfsnoodplan is een top 10 van objecten per verzamelgebied vastgesteld, in geval van ontruiming bij calamiteiten. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Er is cameratoezicht en 24-uurs beveiliging. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Bij bruiklenen worden facility-rapporten bij de bruikleennemer opgevraagd. 	Geen verandering

<ul style="list-style-type: none"> • Transporten van objecten worden uitgevoerd door erkende kunsttransporteurs. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • Incidenten betreffende de collectie worden gemeld bij de erfgoedinspectie (database DICE). 	Geen verandering
<i>Risico: Conditie collectie wordt kwetsbaarder/ bestaande beheersmaatregelen:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Het klimaat in de depots voldoet aan de normen die voor de betreffende materiaalsoorten gelden. Eventuele storingen worden volledig automatisch geconstateerd en gemeld. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • Er is een jaarlijks budget voor onderhoud en het up-to-date houden van de (beveiligings)installaties. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • Er is een bedrijfsnoodplan waarin de procedure voor ontruiming van museum en depots beschreven staat. 	Geen verandering
<i>Risico: Verlies/diefstal voorwerp uit collectie/ bestaande beheersmaatregelen:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Aan de meeste medewerkers wordt een Verklaring Omtrent Gedrag gevraagd. Er is altijd een VOG nodig indien medewerkers, inclusief stagiaires en vrijwilligers, met kinderen of met collectie werken. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • De beveiliging van de voorwerpen en depot voldoet aan de museale standaarden. 	Geen verandering
<i>Risico: Ongeval medewerkers/ bestaande beheersmaatregelen:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Het Arbo-team ziet toe op een veilige en ARBO-verantwoorde werkomgeving. Dat geldt voor het thuiswerken en op kantoor. Er is budget beschikbaar voor de aanschaf van ergonomische bureaustoelen. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • Medewerkers werken met persoonlijke beschermingsmiddelen, conform de Arbo-eisen. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • Werken met giftige stoffen in de restauratieateliers is aan strenge regels gebonden. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn twee preventiemedewerkers die het BHV-team en/of medewerkers met een EHBO diploma coördineren. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • De gebouwen zijn eigendom van het RVB en voldoen aan alle eisen en regelgeving. 	Geen verandering
<i>Risico: Ongeval bezoeker/ bestaande beheersmaatregelen:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • De procedures bij evacuatie en ontruiming zijn vastgelegd in een BHV-plan. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • Voor acute veiligheidssituaties zijn afspraken gemaakt met hulpdiensten. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • Het maximum aan bezoekers is vastgelegd in de gebruiksmelding aan de gemeente. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • De vormgeving van tentoonstellingen en vaste presentaties wordt getoetst aan interne veiligheidsnormen en aan de wettelijke eisen, zoals opgenomen in het Bouwbesluit. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • De gebouwen zijn eigendom van het RVB en voldoen aan alle eisen en regelgeving. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> • De cateraar dient zich te houden aan de wetgeving op het gebied van hygiëne. 	Geen verandering

<i>Risico: IT en/of andere systemen gehackt en/of ongewild openbaar/ bestaande beheersmaatregelen:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Er is een autorisatietabel met het doel rechten van medewerkers aan te wijzen en te controleren. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Er is een procedure voor het wijzigen van wachtwoorden. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Vanwege de geringe omvang van de organisatie is functiescheiding niet altijd mogelijk. De knelpunten liggen bij de winkelmanager, het hoofd publieksdienst en bij de financiële administratie. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Er wordt gebruikt gemaakt van follow-me-printing, waarmee voorkomen wordt dat documenten bij de printer blijven liggen. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Er is aandacht voor de Wet datalekken. Het hoofd beveiliging informeert de afdelingen daarover. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Er wordt gebruik gemaakt van Security Audit automatisering. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Door het externe management van IT (firma ITIS) wordt kwaliteit en zekerheid geborgd op een niveau dat niet in eigen beheer bereikt wordt. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Het RMO werkt met Office 365, hiermee kunnen medewerkers op al hun devices en op elke locatie via een beveiligde toegang beschikken over hun data en hoeven er geen bestanden naar privémail gestuurd te worden of op een USB-stick gezet te worden. De data zijn opgeslagen bij Microsoft in een beveiligde Nederlandse/Europese Cloud. Daarnaast geldt twee factor authenticatie en wijzigen medewerkers zelf hun wachtwoorden. 	Twee-factor autorisatie is geïmplementeerd
<ul style="list-style-type: none"> Cyberrisico is een toenemend relevant risico. Middels phishing tests en de communicatie hierover, raken medewerkers zich hier meer van bewust. Cyberrisico krijgt tijdens de hernieuwde uitschrijving voor de IT-dienstverlening extra aandacht. 	Nieuw
<i>Risico: Onvoldoende liquiditeit/ bestaande beheersmaatregelen:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Het RMO hanteert een liquiditeitsnorm van 1,3 en is het afgelopen decennium niet in de buurt van deze ondergrens gekomen. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Begrotingsprincipes: Het RMO hanteert een kostenbewuste strategie en heeft een lean and mean organisatie, gebaseerd op de resultaten van realistische inkomsten en uitgaven. De directeur wordt door de raad van toezicht verplicht corrigerend op te treden bij een tegenvallende negatieve prognose met als minimaal doel een niet-negatief bedrijfseconomisch exploitatieresultaat. Kostenbesparing is dan het eerste instrument. In de jaarbegroting worden geen onzekere inkomsten opgenomen. Hiermee worden op voorhand risico's vermeden. Het RMO werkt met minimum projectbegrotingen zónder financiële risico's en met aanvaardbare kwaliteit van het eindproduct en met maximumbegrotingen, die enkel gerealiseerd worden wanneer sponsorgelden of andere incidentele inkomsten worden toegezegd. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Jaarlijks worden de lopende verzekeringen op inhoud en juistheid door een externe partij gecontroleerd en eventueel aangepast. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Rechtmatigheid van bestedingen is een standaardpunt op de MT-agenda, waarbij de leden motiveren waarom een bepaalde uitgave of investering voorgesteld wordt. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Het RMO heeft bij de Rabobank een spaar- en een betaalrekening. Omdat de kans bestaat dat de bank failliet gaat en het RMO slechts verzekerd is tot 	Geen verandering

<p>€100.000, is in 2021 besloten over te gaan op schatkistbankieren bij het Ministerie van Financiën. Hierbij staat er geen geld meer op de betaalrekening. In plaats daarvan heeft het RMO een kredietlimiet van €1 miljoen en wordt het saldo aan het einde van de dag aangevuld tot €0.</p>	
<p>Risico: Onvoldoende solvabiliteit/ bestaande beheersmaatregelen:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Het RMO streeft naar een solvabiliteit van tussen de 20% en 25% ten opzichte van de Algemene Reserve. Een interventie van het management is nodig indien deze norm in gevaar zou komen. 	<p>Geen verandering</p>
<ul style="list-style-type: none"> Weerstandvermogen: De Museumvereniging heeft eind 2017 een notitie "Richtlijn voor weerstandvermogen bij musea" opgesteld. Het bepalen van en het sturen naar de benodigde omvang van de eigen vermogenspositie wordt in deze notitie gezien als een onderdeel van een gezond financieel beleid. Voor de bepaling van de benodigde omvang van de (eigen) vermogenspositie wordt uitgegaan van de functies van het weerstandvermogen. Deze functies betreffen een bufferfunctie voor toekomstige exploitatierisico's aan de uitgaven- en/of inkomstenkant en een financieringsfunctie voor vaste activa. De bufferfunctie heeft een horizon van een jaar en het vereiste vermogen uit hoofde van deze functie is berekend op circa €1 miljoen. Voor de financieringsfunctie wordt tot 2026 jaarlijks €466.667 aan het weerstandvermogen worden toegevoegd om tot een totaalbedrag van circa €5,7 miljoen te komen. De functies worden nader gespecificeerd in het vermogens- en reservebeleid verderop in deze jaarrekening. 	
<ul style="list-style-type: none"> Het museum belegt niet, zet eventuele tijdelijk overtollige middelen op iets beter renderende rekeningen en houdt de vrijheid van directe opneembaarheid. Mocht het management moverende redenen hebben de opneembaarheid restrictiever te maken, dan is toestemming van de raad van toezicht nodig. 	<p>Geen verandering</p>
<ul style="list-style-type: none"> Leningen dienen vooraf ter goedkeuring aan de raad van toezicht te worden voorgelegd, voorzien van een dekkingsplan. 	<p>Geen verandering</p>
<p>Risico: Achterstallig en/of onvolledig onderhoud van de gebouwen/ bestaande beheersmaatregelen:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Vanaf 1 januari 2017 is het RMO verantwoordelijk voor het onderhoud van de gebruikersinstallaties, voor de gebouwgebonden installaties en de gebouwen zelf. Het museum schakelde hiervoor vaak, maar niet altijd, het RVB in. Vanaf 2023 biedt het RVB geen dienstverlening meer aan m.u.v. gebouwen die door meerdere instellingen gedeeld worden, zoals het depot aan de Raamsteeg. Vooruitlopend op een schriftelijke bevestiging is er echter een mondelinge overeenkomst dat de huidige dienstverleningsovereenkomst met een jaar verlengd wordt. Per 1 januari 2023 wordt het onderhoudsbeheer onder verantwoordelijkheid van het RMO uitgevoerd door ingenieursbureau Qualis. Onderhoudswerkzaamheden worden met het Hoofd Gebouwenbeheer besproken en pas daarna doorgevoerd. 	<p>Geen verandering</p>
<ul style="list-style-type: none"> Er is een jaarlijks onderhoudsbudget beschikbaar de gebouwen. 	<p>Geen verandering</p>
<ul style="list-style-type: none"> Met ingang van 2020 huurt het RMO iedere twee jaar een extern adviesbureau -anders dan het RVB- in, om een onderhoudsanalyse met een looptijd van 40 jaar te maken voor alle RMO-panden. Door het inhuren van verschillende bureaus krijgt het museum een realistisch beeld van toekomstige kosten. In 2020 is dit gedaan door Qualis Ingenieurs. Het RVB heeft de dienstverleningsovereenkomst voor het onderhoudsbeheer per 1-1-2023 opgezegd. Als gevolg hiervan dient er begin 2023 een nulmeting 	<p>Geen verandering. In 2022 heeft het RMO zich naar inschatting van het MT voldoende op de nieuwe situatie voorbereid.</p>

plaats te vinden. Deze neemt de plaats in van de analyse die voor 2022 gepland was.	
Risico: Gebouw onbruikbaar/ bestaande beheersmaatregelen:	
<ul style="list-style-type: none"> Het gebouw is in 2016 asbestschoon opgeleverd. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Andere risico's die het gebouw onbruikbaar kunnen maken, worden tijdens het onderhoud en daarmee verbonden inspecties beheerst. 	Geen verandering
Risico: De staat trekt de subsidie in/ bestaande beheersmaatregelen:	
<ul style="list-style-type: none"> Hieronder valt het risico dat bij hoge inflatie de subsidie meerdere jaren mogelijk achterblijft bij de prijsstijgingen. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Het RMO voldoet aan de met de minister overeengekomen afspraken. De vastgestelde resultaatafspraken worden in de regel gehaald. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Programmeren van aantrekkelijke en goed bezochte tentoonstellingen, resulterend in bezoekersaantallen boven de 150.000 per jaar in een normaal jaar. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> De Stichting Rijksmuseum van Oudheden beheert op adequate wijze een rijkscollectie, waarover binnen de stichting alle kennis in huis is. Er is geen soortgelijke stichting in den lande die over deze competentie beschikt. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> De uitbraak van COVID-19 heeft bewezen dat het intrekken van de subsidie een kleiner risico is dan gedacht. Na de uitbraak in 2020 is er vier maal financiële steun van het ministerie ontvangen. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Prijsstijgingen door inflatie, die niet door een hogere subsidie gecompenseerd worden, kunnen de werkzaamheden sterk beïnvloeden. Het management is dan terughoudend bij het goedkeuren van bestedingen en communiceert dit aan de medewerkers. De grootste invloed van een stijgende inflatie is te verwachten bij de huisvestingsreserve en de voorziening voor vaste opstellingen. Op dit moment zijn er voldoende financiële middelen om deze tekorten in de komende drie jaar op te vangen. 	Verhoogd risico vanwege onduidelijkheid over de hoogte van de subsidie in de komende jaren. Vooralsnog beheersbaar.
Risico: Het museum wordt door een externe ramp getroffen/ bestaande beheersmaatregelen:	
<ul style="list-style-type: none"> Een grote externe ramp, zoals een massieve aardbeving, is erg onwaarschijnlijk en voor het RMO onbeheersbaar. Het RMO accepteert dit risico. 	Geen verandering
<ul style="list-style-type: none"> Het RMO is door de pandemie viermaal en in totaal ruim negen maanden gesloten geweest. De meerjarige tentoonstellingsplanning en begroting zijn hierop aangepast. Mede hierdoor zijn er geen aanmerkelijke verliezen geleden. Daarnaast heeft OCW aanvullende subsidie verleend voor de uitvoering van extra beheersmaatregelen. 	Geen verandering
Risico: Reputatieverlies/ bestaande beheersmaatregelen:	
<ul style="list-style-type: none"> Reputatieverlies kan een grote invloed op het RMO hebben, omdat het de bezoekersaantallen, externe financiering en subsidies negatief kan beïnvloeden. Reputatieverlies wordt veroorzaakt door alle eerder genoemde risico's. 	Het RMO beheerst het risico van reputatieverlies door een actief en bewust uitgevoerd.

<ul style="list-style-type: none">• Er kunnen ongewenste situaties ontstaan in de samenwerking met (inter)nationale partners, die gevolgen kunnen hebben voor het RMO. Dat kan te maken hebben met onder andere mensen, middelen, principes, religie en politiek.	<p>In definitierapporten voor tentoonstellingen moeten mogelijke risico's benoemd worden om zoveel mogelijk onverwachte situaties en aspecten in kaart te brengen en indien mogelijk te voorkomen.</p>
---	--

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

[Volgt na de controle]